

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy hóra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. ítélőtábla épületével
szemben,
hová az előfizetések és a
lap szétküldésére vonatkozó
fölszólalások intézendők.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Karácsony ünnepén.

Pécs, 1898. december 24.

A béke és szeretet ünnepe a legádázabb harc és gyűlötség állapotában találja sokat szenvedett hazánkat. Nemcsak a nemzetnek százados jogai, annyi vérral szerzett s annyi törvénnyel biztosított állami önállóságunk forog kockán, de a hatalmi féktelenségében elvakult szolgálékú többség már ezredéves alkotmányunk életgyökerére is rátette a pusztító fejszét, hogy azt egy csapással kidöntse tápláló talajából s így kényelmesebben férhessen hozzá gyümölcseihez, a melyeket kizárólag a maga számára foglalt le.

Két ellenséges táborra oszlott a nemzet: az egyikben az elvtagadás és a sivár hatalomvágy egyesíti a tartalom nélkül való parazitákat, a kiknek egyedüli céljuk kizsákmányolni az alkotmányos formák meghamisításával biztosított uralom áldásait, a saját egyéni érdekeik hizlálására s ennek a célnak elérésére készek föláldozni a nemzet összességének legföltettebb kincseit; a másikban a nemzet jobbjai, a tehetségben, törvénytiszteletben, politikai erkölcsben kiválóak folytatnak harcot nem önmagukért, de az ország jogainak, törvényeinek megmentésére.

S mért oly elkeseredett ez a küzdelem, honnét az a lángoló gyűlötség, amely irtóháborúra ösztönzi a pártokat egymás ellen? Megadta a feleletet erre a kérdésre Horánszky tegnapi beszéde, a melyet a képviselőházban mondott. Az irtóháborút a kormány kezdte a választásoknál, a melyeknél nem irtózott az összesség érdekében kezébe adott hatalommal a legcinikusabb módon visszaélni s az összes hatalmi tényezőket hareba vinni a nemzet akaratának elnyomására, a saját személyi és párt-érdekeinek diadalra juttatására.

S az az ellenzék, amely ebből az irtóháborúból megfogyva, leverve mégis kikerült, nem használta föl az első kínálkozó alkalmat arra, hogy hasonlót hasonlóval fizessen vissza s lehetetlenné tegye a többség akaratának érvényesülését az or-

szággyűlésen, mint lehetetlenné tette ezt a kormány az országban. Az ellenzék előtt szentebbek voltak az ország érdekei, mint a saját sértett jogai s örült rajta, ha a kormánytól a nemzet szabadságai érdekében ígéretek nyerhetett a hatalmában álló jogos boszuló háboru leszerelése fejében.

Formális szerződés jött létre a kormányelnök és az ellenzék vezeterei között, a melynek értelmében az ellenzék biztosította a legteljesebb békét a kormánynak a millenniumi esztendőre, a kormányelnök pedig megígérte a választások tisztasága érdekében a választási törvény revízióját s a kuriai bíraskodás életbe léptetését.

Elég szegény és gyalázat, hogy egy kormánytól a nemzeti akarat hamisítatlan megnyilatkozásának biztosítására s egy husz esztendő előtt már törvénybe iktatott biztosíték életbeléptetésére vonatkozó ígérteket az ellenzéknek kell kicsikarnia megfelelő ellenszolgáltatás följánlása mellett.

S mégis mi történt? A kormány élvezte a szerződészerű békekötés áldásait az ellenzék részéről, mikor pedig a kormány ígérteinek beváltására került volna a sor, akkor a kormányelnök egyszerűen megtagadta adott szavának beváltását s kijelentette, hogy *meg fogja találni a módját, hogy a szerződészerű javaslatnak törvényerőre való emelkedését megakadályozza.* S meg is találta! A képviselőházban már júniusban letárgyalt javaslat csak szeptemberben került a főrendibáz elé, mert a kormány egész nyáron szüneteltette a törvényhozást, a mikor pedig onnan módosításokkal visszajött a képviselőházhoz, akkor Bánffy minden más indok nélkül, csak hogy ne legyen ideje a Háznak a módosításokat tárgyalni, idő előtt hirtelen föl-oszlatta az országgyűlést.

Bekövetkezett aztán az idő a mult év végén, mikor törvény értelmében megszűnt a gazdasági közösség Ausztriával s Magyarország ipso facto visszanyerte önrendelkezési jogát. Eanek érvényesülését megakadályozandó Bánffy egy éves provizoriumot kért s hogy ennek elfogadását biztosíthassa, ismét szerződést kötött a

nemzeti párttal, a melyben lekötötte szavát először is, hogy ez év végén túlterjedő újabb provizoriumot semmi szín alatt nem fog kérni s ha az év folyamán a közönségre való gazdasági szövetség megkötése Ausztria alkotmányos képviselőjével nem sikerül, életbe lépteti az önálló gazdasági berendezkedést.

A nemzeti párt ez ígérteket fejében támogatta a provizorium javaslatot s most, mikor a kormányelnöki ígérteket beváltására került a sor, adott szavát megszegi újra s a megígért önálló berendezés javaslata helyett a szerződésileg kizárt újabb provizorium iránt nyújtat be javaslatot.

Nos, tisztességes háborút is csak tisztességtudó ellenséggel lehet folytatni; martalócok, akik a hadviselésnek a nemzetközi becsület által szentesített szabályait csak az ellenfél rászédésére használják föl, akik a fegyverszünetet élvezik, de maguk annak kikötött feltételeit megszegik, akik szövetségeseik támogatását igénybe veszik s mikor a zsákmányból a kötelezett részt ki kellene szolgáltatniok, a szövetséges ellen fordítják a fegyvert: az ilyen hadviselő fél eljátszotta jogát ahhoz, hogy a hadviselésnek nemzetközileg elfogadott szabályai vele szemben tovább is respektáltassanak; ellene mást, mint végkipusztítására irányuló irtóháborút folytatni nem lehet, a melyben kegyelmet kérni és adni többé nem szabad.

Addig, míg az az ember ül a kormányrudon, aki egyénileg lekötött szavát csupán a benne bizók rászédésére használja föl, s míg az az ember játsza ennek háta mögött a fő-főrendező szerepét, aki a magyar nemzet kebeléből a bűnös szenvedélyek nagyra növelésével kiirtott minden érzéket a politikai erkölcs és tisztesség iránt: addig nyugodt, rendes állapotok Magyarországon be nem állhatnak, mert ha az ellenzék a kormánypárt által követelt leszerelésbe a parlamentarizmus veszélyeztetéséről zengő szirénhangok által eltántoritva bele is menne, ez a parlamentarizmust s az alkotmányosságot meg nem menthetné.

Fogtechnikai műterem!

Műfogak, mindennemű arany, vulcanit és aluminium fogtöméseket készít, valamint bármely e szakmába vágó munkát teljesít. — Fájdalom nélküli foghuzást eszközöl.

Girardi József,

fogtechnikus. Pécs. Apáca-utca 19.

Lapunk mai száma 20 oldal.

A hatalom mai kezelőinek kezében, a mai kormányzati rendszer folytatásával, az alkotmány már nem szerves biztosítéka a nemzet jogainak s a polgárok szabadságának, hanem csak hitvány álarc, amely mögött a legridegebb abszolútizmus rejtőzik. Csak meggyalázná az ellenzék az igazi parlamenti alkotmány eszményét, ha letenné a fegyvert azért, hogy a tényleg garázdálkodó abszolútizmus tovább folytathassa az alkotmány álarcával szentségtelen farsangi bohóckodását.

Szomorú dolog, hogy idáig jutottunk, hogy a szőszegés uralkodó politikai dogmává lett, hogy a hatalom vált forrásává a jognak s nem a jog a hatalomnak, hogy az egyéni érdek uralja a közérdeket: de éppen azért, mert ilyen züllött állapotok mellett az állami organizmus gyógyítására hasztalan lenne minden palliatív orvosság, van szükség gyökeres műtetre. Fájdalmas ez s tán veszedelmes is, de megkísérelendő okvetlenül.

Csak a radikális műtét sikeréhez fűződik a gyógyulás halvány reménysugára, míg a kuruzslás tovább folytatása a betegnek biztos elpusztulását jelenti.

Imádkozzunk hát a magyarok Istenéhez a karácsonyi szent ünnepek alatt, hogy a műtét szerencsésen sikerüljön, mert nincs a világon földi hatalom, mely a főlemelt műtőkést az ellenzék kezéből ezuttal kicsavarhatná.

Karácsony a templomokban.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1898. dec. 24.

Megszületett a Megváltó! Felragyogott Betlehem egén a pásztorokat vezető tündöklő csillag s elvezette őket a jászolhoz, hol a fényes glóriával körülvevett Kisdedet a Szűz Anya ápolá! . . .

Megkondulnak a harangok és zúgó ércszavakkal ahitatra ragadják, az Isten házába hívják a hívőket . . .

A kereszténység megváltásának örömnepén, karácsony két napján megkondulnak a

harangok a pécsi templomokban is, hol az alábbi misék tartatnak.

A székesegyházban.

1898. december 24-én éjféli mise. Olvassa: *Troll* Ferenc nagyprépost, lényes segédlettel. Vasárnap (25-én) reggeli 6 órákor *Spiesz* János kanonok miséz,

reggeli 9 órákor, ünnepi mise, tartja *Hetyey* Sámuel megyéspüspök a kanonokok és a papnövelde növendékeinek segédlete mellett, délután 3 órákor vecsernye.

Hétfőn (26-án) reggeli 9 órákor ünnepi mise, délelőtt fél tizenkettőkor csendes mise, délután 3 órákor vecsernye.

A belvárosi templomban.

1898. december 24-én éjféli mise, olvassa: *Magenheim* József, plébános.

Vasárnap, (25-én) reggeli 6 órákor, reggeli mise, délelőtt 10 órákor ünnepi mise, tartja *Magenheim* József plébános, délelőtt 1/2-12-*kor* csendes mise;

délután öt órákor *Mária* ájtatosság, tartja *Gadó* Sándor káplán, utána szentbeszéd, tartja: *Hanuy* Ferenc dr. theologiai tanár.

Hétfőn (26-án) 6 órákor reggeli mise; délelőtt féltíz órákor német szentbeszéd, tartja *Fröhlich* Arnold irgalmas r. házlelkész, délután 5 órákor *Mária* ájtatosság.

A Ferencrendiek templomában.

1898. december 24-én éjféli mise: tartja *Ángyán* Aurél adminisztrátor.

Vasárnap (25-én) reggeli 6 óra csendes mise, tartja: *Szendei* Ágoston vikárius; reggeli 8 órákor parochiális mise: tartja *Eger* Zsigmond exminiszter; 11 órákor csendes mise: tartja *Kümmel* Kamill.

D. u. 3 órákor vecsernye.

Hétfő (26-án) reggeli 6 órákor: reggeli mise, tartja *Ángyán* Aurél adminisztrátor; reggel 8 órákor csendes mise, tartja: *Eger* Zsigmond exminiszter, délelőtt 11 órákor ünnepi mise, tartja *Szendey* Ágoston vikárius.

Délután 3 órákor vecsernye.

Az irgalmasok templomában.

1898. december 24-én éjféli mise. Vasárnap (25-én) reggeli 6 órákor, reggeli 8 órákor, hétfő (26-án) reggeli 6 órákor és reggeli 8 órákor csendes misék. Tartja *Fröhlich* Arnold ház-lelkész.

Az ágostontéri templomban.

1898. december 24-én éjféli mise, tartja *Károly* Ignác apátplébános.

1898. december 24-én éjjeli 1 órákor ünnepi mise, tartja *Károly* Ignác apátplébános.

Vasárnap (25-én) reggeli 7 órákor szentbeszéd és mise a horvátajku hívek számára tartja *Heckenberger* Konrád.

Reggeli 9 órákor mise, tartja *Antal* György.

Délelőtt 10 órákor magyar szentbeszéd, tartja *Antal* György, utána ünnepi zenés mise főpapi ornátussal és fényes segédlettel, tartja *Károly* Ignác apátplébános, délután 3 órákor vecsernye.

Hétfőn (26-án) reggeli 7 órákor reggeli mise (*Heckenberger* Konrád) és szentbeszéd a horvátajku hívek számára; reggeli 9 órákor ünnepi mise (*Károly* Ignác apátplébános).

Délelőtt 10 órákor csendes mise (*Antal* György.)

Délután 3 órákor vecsernye.

A lyceumi templomban.

Vasárnap és hétfőn reggel 9 órákor ünnepi csendes misék, tartja *Késmárky* István dr jogtanár.

Hirek.

Pécs, 1898. dec. 24.

Színházi hét.

Az egész hét egyetlen és már az újságokban bőven dicsőített eseménye P. *Márkus* Emilia vendégszereplése lévén, ugyan nehéz lett volna a rendes heti rovat részére elég anyagot találni, ha a véletlen segítségül nem jön.

Éppen színházi hírek után jart e rovat vezetője, midőn a színház alsó bejáratának közelében egy papircsomagot látott meg. Volt ott néhány zálogcédula, szerelmes levél és más mindentéle jegyzet s ez utóbbiak között egész csomó apróság, a mely használhatónak tűnt fel. A társulat tagjairól szólnak e jegyzetek, a mint itt következik az egész szősz szerint:

Somogyi Károly ez idényben a pécsi nemzeti színház igazgatója, kitűnő színész és jó pályatárs.

Van egy szép és okos fia, a kis Béla, a ki atyját a rendezői székben gyakran helyettesíti. Ilyenkor a szereplők sokkal nagyobb ambícióval próbálnak, mert bizony a kis Béla hüen referál a papának.

Mint igazgató társulata iránti kötelezettségét a legpontosabban teljesíti, csak az az egy hibája van ezen a téren, hogy a *contót* nem igen szeret adni. Ezt sokszor kijelentette, sőt a táblára ki is írta, hogy „a *contó* többé nincs”, de hű *lándzsásai* addig jártak a nya-

A „Pécsi Figyelő” tárcája.

A kávéházban.

A kávéházban hideg, néma csend ül Karácsonyestén. Bántó, néma csend; Eltűnt a jókedv, muzsika se zendül, Vendégnek színét se láthatni bent. A pincérek álmosan szundikálnak, A kasszirlány kártyán jövőt kutat; Hátát fordítva a kihűlt kályhának A tűzlegény blazir arcot mutat.

Egyszerre nyílik a nagy üvegajtó, Mely urimódon, gépezetre jár; S míg besüvit a hideg, mely fagyasztó, A kávéházba belép egy cigány. A pincérek alighogy feltekintnek És szundikálnak álmosan tovább, S a kasszirlánytól megrovó tekintet Jut csak neki . . . Mi hordja itt magát?!

Karácsonyestén mind maradjon otthon, Kinek családja, jóbarátja van; Kezébe a cigány vonót ne fogjon És száraz fája legyen hangtalan. Ma ugy sincsen, a kinek hegedüljön, Nótát ez estén senki sem parancsol!

Hát a cigány is ma csak otthon üljön, Az éjszakában ugyan mért barangol?!

S nyílik az ajtó váratlanul újra . . . A pincérek most már felugranak S bámulva néznek a nagyságos urra, Hogy megszokott helyéhez mint halad. S viszik neki a finom bort parancsra, Nézik, a hogy lassanként iszogot; S nevetnek, a cigányt hogy odacsalja Az asztalához s tölt uj poharat.

Aztán beáll a néma csend csak újra És szundikálhat a pincérsereg . . . De ráteszi a vonót most a húrra A cigány és lassan cincogni kezd. A nagyságos ur csak magába mélyed; Ki tudja, most hol jár a gondolatja? Sokára szól: »Mi hát a legszebb ének?! Azt húzd, a hogy az Isten tudnod adta!«

S a cigány huzza. Még sohase hallott Ily hangokat a csilláros terem . . . Odakünn a karácsonyi harangok Nagy örömet hirdetnek szüntelen; És benn fejét két tenyerébe hajtva, Elmúlt boldogság perceit keresve, A nagyságos ur zokogva hallgatja: — *Csordapásztorok midőn Betlehembe!* . . .!

Honthy István.

Heti krónika.

— A »Pécsi Figyelő« eredeti tárcája.

Karácsony hetében jártunk e héten, mely ime meghozta a legszebb ünnepet, a *békesség* ünnepét a számunkra. De vajjon lesz-e csak ugyan békességes ünnepünk? Nem látszólagos leszen-e az a nyugalom, a mi a karácsonyi ünnepekre reánk jön s méhükben nem rejtenek-e azok az ünnepek nagy vihart, nagy békétlenkedést?!

Ha az előjelekből itélünk, e hétnek változatos, ugy szólván zavaros történetét nézzük, nem igen bizhatunk karácsony ünnepének békéjéhez. Ha lesz is szünet az izgalmakban, ha lesz is nyugalom, az csak színlelt lesz, mely alatt tovább forronganak a szenvedélyek, tovább fonódnak az események és az ünnepek után nagyobb lesz a zavaros forrongás, mint volt ezelőtt, mint volt e héten is.

Pedig ez a hét ugyancsak gazdag volt változatos eseményekben.

Ilyen volt mindennek előtt a jótékony nőegylet *karácsonyi vásárja* a városi Tornacsarnokban, mely ugyancsak ki volt téve a nép ostromának a múlt vasárnapon. Hja, hiába; ma is multság és kenyér kell a népnek s ha azt egy helyen, olcsó pénzért, együttesen feltalálja, sőt még nyerhet is hozzá Fortuna istenasszony kegyeiből egy-egy értékes vagy jó-

kára, míg megpuhult és megszegte e fogadalmat.

Szereti a feleségét, társulata tagjait és a közönséget is — zsufolt színházban látni.

Ismertető jelei: gallérszám 40, cipőszáma 38, keztyűszáma hét. Arca szép, vagyona van, legkedvesebb itala *szelmi varázsital*, olvasmánya *Himffy dalai*, tagjai a *Gésák*, zenésze *Cremonai hegedűs*, szórakozása *Makrancos hölgy*, virága *Gyimesi vadvirág*.

Erdélyi Miklós, a direktor balkeze, (színházi titkára), szül: 1878-ban, tanulmányait sokfelé szerezte. Munkás és erkölcsös életet él; most egy tervezeten dolgozik t. i. hogyan lehetne *Somogyi Károly* anyagi és szellemi támogatása mellett egy nagyobb város színházát elnyerni, úgy mint azt az aradi igazgató, *Leszkay* és titkára *Szendrey* megcselekedték.

Ismertető jelei: szereti a *mutató* és *énekes* szerepeket.

Somogyiné. A társulat és a közönség egyformán szereti és tiszteli benne egy hitvest, mint a színésznőt, bár csak ritkán játszik, de ilyenkor többnyire nagy sikerrel. A direktori teendőkre csak ritkán avatkozik, ha férjének vigaszra vagy dolgai megkönnyítésére van szüksége.

Borcsa nagysága. Ezen a néven ismeretes kicsinyek és nagyok előtt *Somogyiné* nővére, a direktor személye körül miniszter. Hir szerint azonban ezt az állását a közeljövőben elhagyja és átveszi teljhatalommal *Somogyi* főhermegyei birtokának intézését.

Angyal Ilka. Van sok imádója úgy mint színésznőnek, mint nőnek. Udvarlója nem sok, mert a jelszava, hogy »szivem és kezem együtt jár.«

Órley Flóra. Hü kísérője *Fáni mama*. A gésákbeli »chonkiná«-ja utánazhatlan. Cipőszáma 35.

Szekula Sári. Szögedi lány, kinek Pécs lett újabb hazája. Hódít színpadon és azon kívül és fel — a trikós szerepektől. Derékbősége 54. Cipőszáma 35.

B. Csik Irén. Minél ritkábban játszik, annál több tapsot kap. Ha nagy énekes szerepe van, egy pohár pezsgőt hozat fel s a kulisszák mögött abból szürcsöl egy-egy csöppet. A trikós szerepeket — szereti. Magassága 178 cm.

Lipcsey Józsa. Társai Jósának hívják s a nadrágszerepekben érzi magát legotthoniasabban. Fogadása, hogy sohasem megy férjhez. Legkedvesebb darabja: *Virágsata*.

Ligethy Mari. Igen komoly primadonna. A multkor visszaküldte a Szép Helena-beli *Venus* szerepét. Orvosi rendeletre havonként

izü karácsonyi ajándékot, — mért ne törné magát a kenyérért és a multságért.

Ez régi igazság; de ezt a régi igazságot a rendezőség nem vette kellőleg figyelembe, mikor csak rövid pár órát szabott ki a vásár tartamára, azért ilyen esetben mégis célszerű az elkülönítés. Tehát az egész nap tartama alatt mindig nyitva kellett volna a vásárnak állnia, hogy megnézhetné volna azt ur és szegény egyaránt, kinek mikor kedve, ideje és zsebe engedte volna. Így aztán nem került volna életveszedelembe olyankor járni a vásárban, mikor a nép, a kíváncsi és szerencsét hajhászó, derék, de nem épen udvarias nép is ott volt.

Hát lehet ebből tanulni a jövőre nézve. Hiszen mindig a maga kárán tanul a magyar. Látni, *Bánffy* báró is megbánta már, hogy *Szilágyi* Dezsőt kiüldöztette az elnöki székéből. Azt hitte, hogy *Kardos* Kálmán mégis megembereli magát és megmarad mint egyetlen alelnök, az elnöki szék diszél, de hát ebben csalódott. Aztán meg abban bizott, hogy az öreg *Madarász* Józsi bácsi, mint korelnök, megunja az elnöki dicsőséget és nem ül be *Szilágyi* örökébe. Nos hát ebben is csalódott. Végül arra számított, hogy egy hét alatt majd csak választ a képviselőház elnököt. De bizony ebben is csalódott. És most egyheti hosszú küzdés, nehéz harc után ime ott van,

csak kétszer szabad neki játszani. Hangterjedelme megfelel színházunk ténylegének.

Szöhrer Olga. Naiv a hihetlenségig s bár szereti a pezsgőt, gyűlöli a — férfiakat. Alsó szoknyái fekete brocat selyemből vannak, világos kék valence csipkével díszítve és alul fekete sárga szalaggal. Született Budapesten, üdülő helye: Bécs.

Peterdi. Direktornak ugyan az első próbálkozásnál nem vált be, de mint színész minden alkalommal kitűnő. Legjobb barátja *Bognár*, kivel *Ribicsnél* teljesítenek gyakori borvizsgálatokat.

Andorffy. Örökké vig, csak az bántja, hogy akkor egyszer, midőn szerette volna, nem vették komolyan. Kitűnően játszik alsó, tarrókot és karambolt. Főjellemtvonása: nem szokott felpereskedni. Hivatalos bejelentés szerint lakása: János-utca 5. Felesége csinos, formás asszonyka s mindkettőjük büszkesége kis leányuk: *Iduska*.

Hunyady. A színibírószág elnöke. Kitűnő színész. Szabad idejét *Jucikája* és az *Otthon* kávéház foglalják le.

Perényi. Somogyi direktornak régóta és a jövőben is egyik oszlopos tagja. *Tenorista*.

Bérci Gyula. Nagyon szorgalmas; minden szerepében hiven ragaszkodik a szöveghez és utasításhoz. Kizárólag a színpadnak és feleségének él.

Balla. Fehérneműt Párisban mosatja. Hir szerint a nemzeti színházhoz szerződik. Mint a *Gésák* előadásai bizonyítják, mint táncmester is kitűnő. Társulatunknak egyetlen bajsztviseelő tagja.

Berényi. Önfeláldozó színész, mindenre vállalkozik; a *Babá*-ban szólót is énekelt e szöveggel: *Arcán mély gdrcke* . . .

Bihari. Hir szerint az osztályorsjáték legutóbbi huzásán 10000 koronát nyert. Nagyon szorgalmas színész, önfeláldozó kollega, úgy hogy a nyert összeget is teljesen felhasználta már társainak is bőven juttatva belőle.

Delli. Most újból bajsztv növeszt egy fess asszony kérésére. Hölgykörökben különben is nagy szerencséje van, de annál kevesebb a színházhoz tartozó nőgárda körében.

Bérci Jenő. Az adósok védőegyesületének elnöke. Ismertető jele: »Magyar Girardi« névre hallgat és szerepeit a darab előadása után szokta tanulni.

Ezeket a jegyzeteket lemásolta s azután a talált csomagot a talált tárgyak letétihatalmában helyezte el. (Tsi.)

— hogy nem tudja, mit is hoz neki a karácsony — krisztkindlibe?

Hanem nehéz hetük volt e héten a pécsi hatalmasoknak is, nemcsak kegyelmes fejüknek, a jelenlegi miniszterelnök urnak. Volt sok küzdelem a városházán és a vármegyén is és bizony-bizony nehezen várták mindkét helyen a karácsonyt, hogy kipihenhessék a fáradságukat.

A torony alatt hétfőn, fenn a hegyen a vármegyeházán csütörtökön volt közgyűlés. Ilyenkor — a mint általánosan tudva van — meg szokták egy kissé mosni a városatyák, meg a vármegye képviselői a város és a vármegye urainak fejét, a mely fejek tarfejek legyenek bár, vagy dús fűrtök díszítsék is azokat, a fejmosás egykép kellemetlen.

A torony alatt ugyan csendesebb volt a közgyűlés, de ott is talált azért *Záray* Károly és több harciaslelkű városatyá elég tárgyat, a mi miatt oda-odamondogathattak a nemes Tanácsnak és a Tanács fejének. Legszebb volt ez a mosdatás, mikor a *Xavér*-közt *Petőfi* utcának keresztelték el, a mikor is a *Horváth* testvérek azt ajánlották, hogy — *Bánffy* (vagy: *Aidinger* János ur?) nevével nevezék el az utcát, a mivel a nevezett nagyságoknak igen kedves meglepetést és örökké tartó krisztkindlit fognak szerezni.

A vármegyén már nagyobb volt a harc.

Naptrend 1898. december hó 25, 26 és 27-én.

Naptár: vasárnap, dec. 25. — Róm. kath.: Nagykarácsony — Prot.: Nagykarácsony. — Görög-kel. (dec. 13). Aurent. — Zsidó: Tebeth 12. — Nap kél 7 óra 33 perckor; nyugszik 3 óra 56 perckor. — Hold kél 1 óra 51 perckor délután; nyugszik 5 óra 22 perckor reggel. — Hétfő, dec. 26. — Róm. kath.: Karácsony — Prot.: István. — Görög-kel.; (dec. 14) Tirzus. — Zsidó: Tebeth 13. — Nap kél 7 óra 33 perckor; nyugszik 3 óra 57 perckor. — Hold kél 2 óra 38 perckor délután; nyugszik 6 óra 18 perckor reggel. — Kedd, december 27. — Róm. kath.: János. — Prot.: János. — Görög-kel.; (dec. 15.) Eleter. — Zsidó: Tebeth 14. — Nap kél 7 óra 33 perckor; nyugszik 3 óra 58 perckor. — Hold kél 3 óra 32 perckor délután; nyugszik 7 óra 7 perckor reggel.

Időjárás. Kilátás a központi meteorológiai intézet jelzése szerint száraz, fagy várható.

Munkakiállítás a Kath. Legényegyletben.

Izr. hitközség közgyűlése vasárnap.

Theauzsonna a pécsi jótékony nőegyletben hétfőn 4 órakor.

Színház: vasárnap d. u. 3 órakor »Három Kázmér«, énekes bohózat. Este »Cinka Panna« népszínmű. Hétfőn d. u. 3 órakor »Hameln patkányfogó« látványos színmű. Este »Gésák« operett. Kedden este »Baba« operett.

— **Boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk olvasóinknak és barátainknak!**

— **(Karácsonyi mellékletünk.)**

Lapunk mai számához 8 oldal külön mellékletet csatoltunk, karácsonyi ünnepi melléklet gyanánt, melynek tartalma következő: 1. Karácsonyi alakok. (Irtá: *Deér*.) — 2. Karácsonykor, költemény *Szendrói Józseftől*. — 3. Kicsért vendégek; irtá *Bodonyi Nándor*. — 4. Vágy; *Abafi* verse. — 5. A vagabund; irtá *Béni* bácsi. — 6. Tíz év után; költemény *Erdélyi Sándortól*. — 7. A bolond; irtá *Bartha Mariska*. — 8. Ernesztin emlékezete; *Végh* Lajos költeménye. — 9. A hadnagy ur krisztkindlije; *Szakács* Béla fordítása. — A kozmetika köréből. K. Ö.-től. — 11. Mint a gyermek. Vers *Tétsi Istvántól*.

— **(A királyné születésnapja.)**

Ezelőtt ötvenegy évvel, 1837. karácsonyestén, a müncheni királyi palotában látott napvilágot egy királyi hercegnő, kinek bölcsője mellett a nagy erények és nagy fájdalmak nemtői álltak őrt. Ez a királyi hercegnő volt wittelsbachi Erzsébet, kinek fejére királyi uraként, Ferenc József tett királyi koronát. 1837. december 25-én este 10 óra 47 perckor kez-

A *Bánffy*-kormányának kellett bizalmat szavazni, hogy ezekben a válságos napokban *tisz* tában állhasson a helyén — mint *Fejérváry* miniszter mondta ezt a miniszterelnöknek a Henci-hecc alkalmával — és ezért hatalmas előkészületeket tettek a bizalom biztosítására. Bevonult a jegyzői, tisztviseelői és virilista képviselői kar s a torkok csatájában bizonyára ő lett volna a győztes, ha nincs a főispán, a ki erélyes, de előrelátó vezérként is vezette az ütközetet. Mintha csak azt mondta volna:

— Ne törjétek magatokat, fiaim! Hiszen jól van ez kicsinalva. A győzelem mégis a tietek lesz, hiszen annyian vagytok, mint egy hadsereg!

A győzelem azonban nem volt valami dicső. A kormány megkapta ugyan a bizalmat és támogatást. De hát édes jó istenkém, a pincemunkások talán nem támogatják s nem szavaztak bizalmat nem is régen a borkereskedőknek?!

Node ez is elmúlt. Megvan az óriási rendithetetlen bizalom, csak az a kérdés, használhatja-e még a kormány? Hiszen a pincemunkások is jobban tették volna, ha a borkereskedőknek nem utólagos támogatást adnak, hanem előzetesen figyelmeztetik őket, hogy — megbukunk, nagyságos úr, ha nem öntünk tiszta bort a — hordóba!

Tiszta viz kellene a közutakba is, most,

dődött az az élet, melynek a mindenható millioktól áldott történetet s millioktól siratott vértanu véget adott. Három hónapja mult már hogy ez áldott élet martirhalállal véget ért; de ha emberöltők mulnak is el, a magyar mindig megemlékszik e napon az ő kirlyné-járól, Magyarország védőangyaláról, ki a magyarok Istenének dicső színe előtt imádkozik hű magyar népeért!

— **(Karácsonyfa ünnepek.)** A mai nap az árvák és szegények örömnappja volt. A jótékonyaság áldozatkészségéből karácsonyfa ünnepélyeket rendeztek ma a városi árvaházban, a Matessa-épületben, a Rudolfinumi árvaházban és a megyei árvaházban, hogy az árva gyermekeknek kiosszák a karácsonyi ajándékokat, ruhaneműt, könyveket és egyéb értékes és hasznos tárgyakat. A Matessa árvaházban délután 4 órakor tartott karácsonyfa-ünnepélyen jelenvolt Majorossy Imre polgármesterrel élén több városi tisztviselő s igen sokan városunk jószívű hölgyei közül. Az árvákhoz emelkedett szellemű beszédet Magenheim József belvárosi plébános tartott. A megyei árvaházban rendezett karácsonyi ünnepélyen megjelent Trixler Károly alispán, Keller István árvaházi gondnok és többen a megyei tisztviselők közül. Itt is láttuk sok tagját városunk hölgyközönségének, a kik érdeklődéssel nézték végig a szép ünnepséget, melynek kedvességét emelte az árva gyermekek alkalmi ének és szavaiati előadása. Végül a Rudolfinumi árvaház növendékei is igen szép karácsonyfa-ünnepélyt rendeztek több városi tisztviselő és érdeklődő közönség jelenlétében. A mai nap folyamán különben a város szegényei is részesültek karácsonyi ajándékban. Ugyanis ma délelőtt osztotta ki nekik Tichy Ferenc városi első aljegyző azokat a segélyeket, miben a megyés püspök adományából mintegy kétszázán részesültek.

— **(Jótékonyasági asztaltársaság karácsonyfája.)** A Scholz Gyulafele sörház törzsvendégei még a nyár derekán Köröstyös Imre polgártársunk indítványára azon üdvös eszmét karolták fel, hogy az árpálé fogyasztása és politizálás mellett jótékonyaságot is gyakorolnak. A készségesen felkarolt indítvány rövid fél év alatt derekasan bevált, mely ma, karácsony alkalmával 12 iskolás gyermeknek teljes felruházását tette lehetővé. Szép, nagy karácsonyfát állítottak fel a vendéglő

mikor a vízvezetékben víz alig van. Akkor nem lépett volna fel a tifusz-járvány és nem fölne ismét a szakértő urak feje a nagy gondban, hogy ugyan mire is fogják rá a járvány okozását. Azt csak nem mondhatják a torony alatt, hogy bizony kedves atyánkfiai, mi nem igen gondoltunk vele, akármilyen rozoga is ott a föld alatt az a kút-vezeték. És nem ütötte meg az orrunkat soha semmiféle illat, ha a Rókuson jártunk. Igaz, hogy ritkán jártunk arra, mert a ki úr, az a Bálicsra jár, sőt ott is nyaral, sőt a bálicsi vizet is iszsza, hanem azért nincs baj. Az nem is járvány, ha négy utcában kiüt a tifusz; az se az, ha tizenhárom beteg van a kórházban, otthon pedig sokan jajgatnak a hasukra, annyian, hogy még a főorvos úr se tudja. Mert tudjátok-e, mi a járvány? Ha a bankárék nagyreményű fiacskája himlőbe esik, vagy ha a nevelő kisasszony ő csinosága egy nyugalmazott méltóságos úr unokáján a szamárhurut borzasztó előjeleit tapasztalja. Ez a járvány, nem az, ha négy utcában van tifusz-beteg; akkor ez csak elszórt, sporadikus jelenség. Nem járvány. Punktum.

Nos hát punktum. A betegek vagy felgyógyulnak, vagy meghalnak. A szakértői vélemény bizony mit sem használ a tifuszbetegnek, sem a víz rosszasága azoknak, kik még — nem betegek. Hanem hogy az egész-

nagytermében, megrakva mindenféle csecsebecsével. A fa előtt pedig egy hosszú asztalon a ruhaneműek: kabát, nadrág, csizma, harisnya, sapka, kendő, szoknya stb., miket megelőző beszéd után Zoller Nándor osztott ki az Ágoston-téri népiskola 6 fiu és 6 leány növendéke közt. A karácsonyfához ajándékaikkal hozzájárultak: Köröstyös Imre, Walla Ferenc, Zoller Nándor, Konc András, Zsolnay Vilmos, Strasser Gyula, Oertl Győző, Klobucár Mihály, Jakab Imre, Scholz Gyula, Franck József, Skerkanek Vencel, egy ismeretlen stb. A ruhakiosztást megelőzőleg Jakab Imre megvendégelte a kis növendékeket, kiknek boldog érzése áthatotta a jótékony társaság nemesen gondolkodó tagjait és kik e nem remélt szép siker után elhatározták, hogy a szenvedő emberiség nyomorának enyhítésére az eddiginél fokozottabb buzgalmat fognak kifejteni.

— **(A felső baranyai református egyházmegye új gondnoka.)** Szilágyi Dezső öröke, a f. baranyai ref. egyházmegye gondnoki széke már be van töltve, a mennyiben a választásra elrendelt szavazás már első ízben eredményre vezetett s az egyházak szavazatainak általános többségével (35 szav.) Ádám András kuriai bíró választott meg. Az új gondnok állását csak a jövő évi egyházmegyei gyűlés alkalmával foglalandja el. Ádám András tekintélyes, igazán vallásos és nagy intelligenciájú buzgó református, kinek tevékenysége elé szép reményekkel tekintenek Felső-Baranyában.

— **(Nagy tűz egy divatkereskedésben.)** Tegnap este háromnegyed kilenc órakor harangkongás jelezte a városháza tornyából, hogy tűz van. A tűz a város központján, a Király-utcán az Arany Hajó-szálloda épületében egy divatkereskedésben volt. A Klein Testvérek divatkereskedésének bezárt vasajtain keresztül a jelzett időben füst tödült ki, melyet először Zsolnay Vilmos gyáros kocsisa vett észre, a ki a kocsival a szálloda előtt állt. A kocsis nyomban fellármázta a szálloda cselédségét és alarmirozva lett a tűzoltóság is, mely azonnal kivonult a helyszínére és a piactéri hidránsból nyert vízzel kezdte locsolni a tüzet a kereskedés felnyitott ajtaján keresztül. Csakhamar annyira haladtak

ségügyi ellenőrzésnek sem használ ez az egész tifusz-ügy, az szintén biztosra állítható.

Nóde félre ezzel a szomorú képpel. Itt van a karácsony. Folyt az egész héten a karácsonyi bevásárlás; boltokban, piacon tengersok volt a vevő s a hegyek túlévelű fenyőerdői odaköltöztek a régi városházával szemben, hogy onnan széthordják őket a házakba, hol készítik a sok fényes karácsonyfát a mai estére.

Aztán fel is gyújtják s a ragyogó karácsonyfa alatt sóváran várja a kis és nagy gyereksereg, hogy kinek mit hozott ajándékba a kis Jézuska. A kis Jézuska, a kit Bethlehemben, rongyos istállóban hozott világra Mária s kinek először szegény pásztorok zengtek dicsőítő éneket s ma az egész világ zengi dicsőitét.

Mert az ő születése a szeretet és békeség ünnepe. Olyan ünnep, melynél nincs fenégesebb, nincs magasztosabb és nincs boldogabb ünnep. Mert a kinek nem hoz boldogságot, még az is boldog, ha másnak boldog ünnepet kívánhat.

És a hét szerény krónikása is ezért kíván boldog karácsonyi ünnepeket!

Kővágó Örs.

az oltással, hogy be lehetett hatolni a boltba s onnan az árukat kezdték kihordani. Bár az az óriási füstben, mely a helyiséget megtöltötte s hatalmas oszlopokban gomolygott fel a csillagos égnek, nagy, fáradtságos és a tűzoltók ügybuzgó munkásságára valló küzdelemben került, haszna mégis édeskeves volt, mert a kihordott áruk vagy megpörkölődtek, vagy a víz és az utcán a sár ártott meg nekik úgy, hogy egypár szőnyegen kívül az egész nagy és drága bolti áru felszerelés hasznavehetetlen lett s egészen elpusztult. A Zsolnay-gyári tűzoltók és igen sok önkéntes tűzoltó Oberhammer Antal tűzoltóparancsnok vezetésével alatt szinte önfeláldozóan fáradozott a tűz elnyomásán és a bolt kiürítésén, a mi nagy nehezen sikerült is. Az árukat a városi majorból berendelt kocsikon és a Fürst Lipót szállító cég kocsijain elvitték a siklósi-utca 8. szám alatti telek kertjébe s ott őrizték egész éjen át. Az üzleti könyveket szintén sikerült megmenteni. Kivonult a Krajcár-kaszárnyából a katonai készenlét is s kordont vont a tűz környékén úgy, hogy a színházból jövő közönségnek a Boltiv-közön kellett lemennie a Percel-utcára s csak úgy juthattak ki a Szechenyi-térre. Mert a tűz a szinelőadás végével is tartott még s csak úgy éjjel felé tudták teljesen eloltani, a mikor is őrség strázsálta egész reggelig a kiüresített helyiséget, melyben csak az összeégett bolti felszerelés maradt. A tűznél megjelent Vaszary Gyula főkapitány is, a ki Ruepprecht Nandor helyettes tűzoltóparancsnokkal szintén sokat fáradt az intézkedések megtételében. Hogy a tűz miből keletkezett, azt a mai nap folyamán megtartott tűzrendőri vizsgálat nem tudta határozottan megállapítani. Egy bizonyos, az, hogy a bezárt üzletben a helyiség belső, éjszakai nyugati részén, a kályha mellett keletkezett a tűz. Már most, hogy a kályha túlfűtöttsége, vagy a belőle véletlenül kijutott parázs, esetleg egy gondatlanságból elejtett égő cigaretta vagy szivarvég okozta-e a tüzet, azt konstatálni nem lehetett. A leégett kereskedés összes áruival és felszereléseivel együtt harmincezer forintba volt biztosítva; a kár hogy mennyi, határozottan még nincs megállapítva, bár az sem lehet sokkal kisebb. Érdekes, hogy az utolsó vendégléptén a színházban játszó P. Márkus Emma asszony a Hajó-ban volt szállva s a tűz hírére valaki megvitte neki, a mi nagy izgatottságot okozott a művésznőnek abból az érthető okból, mert az égő bolt helyiség feletti emeleten volt a szállása és drága kosztümökkel telt ládák várták épen az elszállítását, hogy a művésznő az éjjeli tizenkét órai vonattal elutazhassék. Szerencsére az égő bolt helyiség környékén, sem az emeleten, sem a nagytözsdeben és a szállodai helyiségekben semmi baj sem történt. Derék tűzoltóink közül a küzdelmes munka hevében és az óriási füstben többen szenvedtek könnyebb sérüléseket, melyek azonban egyáltalán nem voltak komoly jellegűek, úgy, hogy mindnyájan kitarthattak a munkában a tűznek végleges eloltásáig.

— **(Műkedvelői előadás.)** A mohácsi iparosok olvasókörenek műkedvelő tagjai folyó hó 31-én Szilveszter estéjén előadják az olvasóköri helyiségében Mohácson a Piros bugyeláris-t. Az előadást tánc követi.

— **(Pályázat.)** A pécsi kir. ítélőtábla kerületében több joggyakornoki állás van üresedésben. Pályázati kérvények két hét alatt adandók be a kir. tábla elnökségéhez.

— **(Munkaskiállítás.)** A pécsi kath. legényegylet holnap (vasárnap) nyitja meg munkakiállítását megye-utca 22. szám alatti helyiségében. A munkakiállítás egészen január 2-ig lesz nyitva.

— **(Hitközségi képviselők választása.)** A pécsi izraelita hitközség holnap (vasárnap) tartja hitközségi képviselőválasztó közgyűlését. A választás igen mozgalmasnak ígérkezik, mivel két erős párt van,

mely a hitközség érdekében harcolva jelöltjeit győzelemre óhajtja juttatni.

— **(Himen táblája.)** E héten a pécsi állami anyakönyvvezetői hivatalnak házasságok kihirdetési tábláján a következő új jegyespárok nevei olvashatók:

Horváth István, rk., Pécs — Figyelmessy Ilona Katalin, rk., Pécs;

Dollinger Aladár Jenő, rk., Bécs — Wegensteiner Emma, rk., Bécs;

Gadó György, rk., Pécs — Paulovics Julia, rk., Pécs;

Herr Hihály, rk., Pécs — Schwartz Anna, rk., Pécs;

Geszti Márton, rk., Toponár — Vajda Rozália, rk., Pécs;

Fata József, rk., Pécs — Tóth Teréz, rk., Pécs;

Bató József, rk., Gyulajovánca — Farkas Julianna, rk., Dombóvár;

Pupos János, rk., Pécs — Marovics Ilona, rk., Szigetvár;

Tóth István, rk., Mozsgó — Balogh Julianna, rk., Mozsgó;

Bakits Mladen (Márton), gör. keleti, Pécs — Mészáros Krisztina, ev. ref., Pécs.

— **(Tolvaj a Békában.)** Goldberger József kereskedőnek a »Béka«-hoz címzett Irgalmasok-utcájabeli rőföskereskedésében tegnap reggel megcsiptek egy magyar-üröggi asszonyt, a ki egy vég vásznat akart lopni. A vevő publikum között egy alkalmas pillanatban a vásznat a szoknyája redői közé rejtette, de mikor a boltból ki akart menni, valaki meglökte s a vég vászon kipotytyant a szoknyája alul. A megcsipett tolvajt Békásék felkísértették a rendőrségre, honnan átadták a csendőrségnek, hogy az házkutatást tartson a tolvaj asszony magyar-üröggi lakásán, mert az asszony vagy két hónap óta rendszeresen a vásáros napokon megjelent az üzletben, de

semmit sem vett s nagy a gyanu, hogy máskor is lopott már árut a boltból. A mit majd a vizsgálat fog kideríteni.

— **(Elfogott katonaszökevény.)** A városban már napok óta tartózkodott egy cigány, a ki magát *Kolompár Pálnak* nevezte. A rendőrség figyelemmel kísérte s a multja után kutatván, kitünt róla, hogy álnevet használ s igazában *Sárközi Pálnak* hívják. Az álnevet pedig azért viselte, mert katonaszökevény, a mennyiben az állítási kötelezettség elől megszökött. Erre letartóztatták s ma átadták a 44-ik ezred parancsnokságának. Mivel a király császári jubileuma alkalmából a katonaszökevényeknek általános kegyelmet adott, az elfogott szökevényt se éri büntetése csak egyszerűen a katonaillesítési bizottság elé kerül s ha beválik, besorozzák katonának. Ha majd a katonaságtól is megszökök, akkor már megtanítják a gyöngyélet örömeire.

— **(Ellopták a karácsonyi pecsenyét.)** Horváth Imre p.-bogádi lakosra valami vidáman köszöntött rá a karácsony. Még tegnapelőtt pulykát öltek az ünnepek tiszteletére, melyet a mai böjt után holnap óhajtott volna elfogyasztani. S hogy a pecsenyén valamelyes hiba ne essék megromlás dolgában. kitétte az éléskamra ablakába, ahonnan azonban valami hitetlen ember, ki nem tart karácsonyi böjtöt, elszerezte az izletes pecsenyének való pulykát. A pulyka tolvajt most keresik.

— **(Ez is haladás.)** A XIX. század végén többé nem varázslással vagy épen a rendőrséggel keresik a tolvajt, hanem dobszóval. Nemrég egy faluban a következőket adták hírül: Az előző vasárnap egy vendéglőben melege volt Br . . . Miksának s ezért levelette a télikabátját, de elvitte azt valaki. Az illető legyen szives visszahozni azt, mert már nagyon hideg van és a tulajdonos is fázik.

— **(Olcso bor.)** Luka Menyhárt és Vajda Imre h.-hetényi lakosok olyan állapotban voltak, hogy nekik nem jutott az ünnepekre bort a sors. Már pedig, hogy mulasson a magyar, ha bora nincs? És hogy most ilyen ünnepes világban mulatni kell, az meg több mint bizonyos. Kapták magukat és egy szép holdvilágos éjjelen feltörték Magyar József ottani lakos présházát, a melyből egy huszonöt literes hordót tele borral elgurítottak. Másnap azonban már kiszült a turpisság és így az olcsó bornak ailghanem nagyon savanyu utoize lesz.

A székesegyház órái. Az elhunyt Blätterbauer helyébe, ki ezen órákat kezelte, a több ajánlkozók közül Thurn Emil helybeni a legjobb hirnek örvendő törekvő fiatal órás bizatott meg a sekrestyében elhelyezett kronometer, valamint a székesegyházi plébánia épületen levő toronyóra kezelésével is. Tudvalevőleg Pécssett minden templomban a déli és esti harangzás a székesegyházi kronometer, mint legpontosabb időjelző szerint történik s így csak örvendhetünk, hogy ezen teljesen megbízható órás nyerte el a felügyeletet és esetleges szabályozást.

— **(Tűz.)** Cigánzi Béla uj-baranyai lakos háza a napokban kigyuladt s a tető a tűz martaléka lett. A százhuszonöt forintnyi kár meggyérül, mert az épület biztosítva volt.

— **(Betiltott népgyűlés.)** A budapesti szociáldemokrata párt vezetői a karácsonyi ünnepek alatt Budapesten népgyűlést akartak tartani, melynek napirendjén többek közt Magyarország gazdasági önállósága és politikai függetlensége s az általános választási jog volt kitűzve. A »Magyarországi mezei munkások és kigazdák« ugyancsak a fővárosban dec. huszonnyolcadikén és huszonkilencedikén akartak gyűlést tartani. A bpesti rendőrfőkapitány azonban a népgyűlések megtartá-

i
d
r
é
t
z
s
k
j
ve
te
te
g
tá

n
g
r

A mo-
tagjai
ják az
ros bu-
lótábla
an üre-
ét alatt

si kath.
a meg
n alatti
január

k vá-
g hol-
iselővá-
mozgal-
rt van,

sához megtagadta az engedélyt, azzal az indokolással, hogy azokat már Cegléden is meg akarták tartani, de ott sem engedték meg, mert a vezetők nem tudtak garanciát adni afelől, hogy a gyűlések rendben fognak lefolyni.

— **(Meglöpött órásság.)** *Schager* János, ó-dombovári órásságédítól a gyékényesi vasuti állomás harmadosztályu váróterméből ellopták az utazó bőröndjét, melyben ruhái és egyéb értékes ingóságai voltak vagy harminc forint értékben. A vizsgálat kiderítette, hogy az utazó bőröndöt *Stauber* Lajos, csurgói illetőségű csavargó borbélyességéd lopta el, ki a lopás elkövetése után megszökött. A tolvajt most keresik.

— **(Eltűnt ember.)** *Schwarz* Tóbiás, tengődi születésű, ötvenéves kereskedő, Tabról, hol utoljára tartózkodott, eltűnt. Hiába keresték a rokonainál, nem találtak rá s családja feljelentette eltűnését a hatóságnak. Most mindenfelé keresik az eltűnt embert s attól félnek, hogy valami bünténynek esett áldozatául.

— **(A nőegylet theauzsonnája.)** A karácsonyi ünnepek egyetlen társas összejövetele a jótékony nőegylet karácsonymásnapi theauzsonnája lesz, melynek műsorát már közöltük. E műsorban *Angyal* Ilka szavalata, *Órley* Flóra éneke bizonyára olyan vonzó számok, hogy holnapután egyike lesz a nőegylet legsikerültebb thea-estélyeinek a látogatottság és keresettség dolgában. A mi ismét szép kis összeg pénzt hoz majd a jótékony-ság oltárán áldozni ki nem fáradó nőegylet szegényalapja javára.

— **(A visszautasított kriszt-kindli.)** A torony alatt ugyan nincsen ellenzéki szellem, nem is utasítanak vissza semmiféle rendjelet, sőt igyekeznek rászolgálni minden téren és időben, — azért mégis visszautasított ma egy valaki valamit. A valaki két szép ha-

lat kapott krisztkindlibe egy ismeretlen leköté-
lezettjétől; de nem fogadta el, hanem vissza-
utasította. Azonban nem tudván a küldőjének
a nevét, másképp nem tudott a krisztkindlibe
küldött halaktól megszabadulni, mint hogy el-
árvereztette a városháza udvarán. Így jár, aki
két darab halat küld krisztkindlibe!

Nincs párja a napi sajtóban a Pesti Hirlapnak tartalombőség és elterjedtség tekintetében; de nincs párja abban sem, ahogy ezt a bő tartalmat minél változatosabbá teszi, új és új rovatokkal egészíti ki s végül nincs párja az előfizető közönségnek egész éven át nyújtott kedvezmények tekintetében. Munkatársai a legjelesebb publicisták és tárcáírók; köztük a tárcáírók legelseje: Tóth Bala, Murai Károly, Kóbor Tamás; vezéccikkírói: Kenedi Géza, Beksics Gosztáv, ifj. Ábrányi Kornél, Balogh Pál, Vázsonyi Vilmos. Rovatai, melyekkel szintén páratlanul áll a napi sajtóban: a sakk-rovat. Mindennap kivétel nélkül 20—24 oldalnyi terjedelemben jelenik meg, vasárnap és ünnepeken 32—36—40 oldalon s ára mégis csak annyi, mint a jóformán csak fele annyit adó lapoké. Ehez járulnak a külön kedvezmények: minden hónapban minden előfizető kis jegyzéket kap díjtalanul, s minden évben karácsonyi ajándékul egy nagy képes naptárt; az előfizetők fényképeikről pottom áron életnagyságu arcképeket készíthetnek a kiadóhivatal útján s féláron rendelhetik meg a Párisi Divat című nagy és diszes heti divat lapot. Aki még nem volt eddig előfizető s most az új évforduló alkalmából legalább negyedévre előfizet (3 frt 50 kr.), az megkapja a Pesti Hirlap nagy képes naptárát az 1899. évre ingyen és bérmentes megküldéssel; megkapja továbbá Abonyi Árpád jeles novella- és drámáirónk A plivai rózsa című kitűnő regényének a Pesti Hirlapban karácsonytól ujévig megjelenő részét külön lenyo-

matban és részesül a régi előfizetőknek nyújtott minden kedvezményben. Mutatványszámokat is lehet levelezőlapon kérni a kiadóhivaltól (Budapest, V. váci-körut 78., a Pesti Hirlap palotájában). Előfizetési díj egy óra 1 frt 20 kr., 2 óra 2 frt 40 kr., negyedévre 5 frt 50 kr.; A Párisi Divattal együtt negyedévre 4 frt 50 kr. Legnagyobb es legterjedtebb lap ma hazánkban a Pesti Hirlap. Aki még nem tudná azt, siessen meggyőződni róla.

— **Függő lámpák** ma már nélkülözhetetlen részei a szobaberendezéseknek. Nem is használati tárgyak azok már, hnaem való-ságos műrekek és a gyárosok versenyre kelnek egymással a függőlámpák és csillárok mentől művészibb előállításában. *Schönwald* Imre pécsi ékszerész nagy üzletét legujabban lámpaberendezésekkel is gazdagította és e célból egy külön raktárhelyiséget reádezett be hol a legzlesebb függőlámpák, csillárok, álló és kar-lámpák gyönyörű villamos világítási készülékek bámulatos gazdag választékban kaphatók. Egy egy bronz és majolika lámpa valódi kiállítás darabot képez, remekeit a francia műiparnak, mely műizlést és csint áraszt szét magától. Ezek a lámpák és csillárok, villamos izzó testek aránylag a legolcsóbbak és hasznosságuk mellett a legszebb szobadiszül szolgálnak. Ajánljuk azt megtekintésre már csak olcsóságuknál fogva is.

Párisi divat. Az ily cimen máris annyira megkedvelt divatlap most lép az V. évfolyamba. Hogy a társadalom minden osztálya annyira megszerette, annak oka főképp abban rejlik, mert mindenik megtalálja benne a mit keres. Eredeti párisi modell-ruhák nyomán fényképfelvétel készült képei a valódi párisi eleganciával való öltözködést teszik lehetővé az előkelő hölgyeknek; a takarákosokat pedig abban segítik a lap szabásmintái és kimerítő magyarázatai, hogy mindezen elegáns

Áni
zes
zer
nyí,
az
az
P.
völt
i, a
nek
he-
ága
zál-
órai
völt-
n a
ben
ül a
üst-
ket,
noly
ak a

mo-
agjai
s az
s bu-

tábla
üre-
alatt

kath.
meg
alatti
nuár

vá-
hol-
övá-
zgal-
van,

ruhákat otthon is elkészíthessék. A szerkesztőség levelezés útján tanácsal is segítségére van a hölgyeknek minden kérdésben; a lap többi terét a társadalmi élet, a lakás-berendezés, az illem, a kézimunkák, háztartás, konyha legfontosabb kérdéseivel foglalkozó cikkek töltik ki. Minden szám még egész ivuyi illusztrált regénymellékletet is ad a legkedveltebb modern francia regényírók műveiből. Ad még a lap mellékletül diszes színezett divatképeket és szabásmintákat is. Mutatványszámokat is lehet levelezőlapokon kérni a kiadóhivataltól, (Budapest, V., váci-körut 78. a Pesti Hirlap palotájában). Előfizetési díj negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt; a Pesti Hirlappal együtt negyedévre 4 frt 50 kr., félévre 9 frt, egész évre 18 frt.

— Lapunk legközelebbi száma a karácsonyi ünnepek miatt kedden este jelenik meg.

Előfizetésre való felhívás.

Egy negyed századot meghaladó időn keresztül küzdött lapunk a függetlenségi eszme szolgálatában s ebben a küzdelemben kitartásra buzdított nemcsak a közönségnek folyton gyarapodó támogatása, hanem lelkesített az a törhetlen meggyőződésünk is, hogy a függetlenségi eszmének előbb-utóbb diadalmasodni kell, mert élő eszmét örökre eltemetni nem lehet.

Pedig a hatalom birtokosai azon vannak, hogy azt örökre eltemessék s nem hogy felhasználják az alkalmat arra, hogy függetlenségünket legalább a gazdasági téren biztosítsák, a mihez most nem lenne másra szükség, mint szorosan ragaszkodni az általuk alaptörvénynek hirdetett hatvanhetes törvény rendelkezéséhez, ezt is készek elgázolni, csak hogy hazánkat továbbra is megtarthassák gyarmati függésben; *készek ezredéves alkotmányunkat lábbal tiporni*, hogy a hatalom birtokát maguknak biztosíthassák.

Ezek ellen a szentségtelen merényletek ellen élet-halál harcra szövetkezett az ellenzék minden árnyalata, sőt fel fogja venni a küzdelmet a kormánypártnak az az önértékes része is, a mely az alkotmányunk ellen szőtt összeesküvésben bűnrészességet vállalni nem akarván, ott hagyta a hatalmi érdekszövetséget.

Ebben a küzdelemteljes időszakban fokozott mértékben szükséges a független sajtó ébersége, hogy a nemzet félrevezetésére kiesztelt kormánypárti fogásokat leleplezze, a hamis jelszavak üres voltát feltárja s a nemzeti közvéleményt mély álmából felrázza.

Ezt a feladatot egész odaadással fogjuk teljesíteni s hogy ebbeli működésünknek óhajtott foganatja legyen, kérjük olvasó közönségünket, hogy tőlünk eddig tapasztalt támogatását ezentúl se vonja meg.

Lapunk az országos politikán kívül — minf eddig — továbbra is behatóan fogja tárgyalni a városi és megyei helyi ügyeket s törekedni őszinte igazmondással és önzetlenül előmozdítani városunk és megyénk igaz érdekeit.

Az ország és a külföld nevezetesebb eseményeiről, az országgyűlés tárgyalásairól távirati tudósításokat hozunk és ezekkel megelőzzük a fővárosi újságok közléseit; valamint kiváló gondot fordítunk hirrovatunknak minél élénkebbé való tételére is. Közöljük ezenkívül betenkint, még pedig már a csütörtökön este megjelenő számunkban, a pécsi kir. ítélőtáblánál azon a héten elintézés alá került ügyek jegyzékét az elintézés módjával, nemkülönben a következő héten leendő elintézés végett bejelentett ügyeket, ami nemcsak az ügyvédekre, de minden ügyes-bajos félre nézve is aktuális fontossággal bír, a kinek bármily jogügye a kir. táblához kerül.

Tárcarovatunkban s a jövőre is könyv-alakban közlendő regényekkel bőven fogunk gondoskodni mulattató olvasmányról is, szóval mindent elkövetünk, hogy minden tekintetben kielégítsük olvasóközönségünknek egy a modern igényeknek megfelelő napilaphoz fűzött vára-kozását.

Előfizetési árak:

Lapunk előfizetési ára, mely az összes lapok között a legolcsóbb, a következő:

egész évre	10 frt.
félévre	5 frt.
negyedévre	2 frt 50 kr.
egy hónapra	— » 85 kr.

Vasárnaponként megjelenő, népies heti kiadásunk előfizetési ára

egész évre	3 frt.
félévre	1 frt 50 kr.
negyedévre	— » 75 kr.

Az előfizetés legcélszerűbben postautalvánnyal eszközölhető. Előfizetések a „Pécsi Figyelő” kiadóhivatalához (Pécs, Mária-u. 1. sz. a.) küldendők.

Mutatványszámokat kívánatra bárhová küldünk. Hazafias tisztelettel

a

„PÉCSI FIGYELŐ”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Művészet, irodalom.

☉ „Nők barátja”. Tegnap este bucsuzott el P. Márkus Emilia négynapos rövid vendégszereplés után közönségünktől s az a négy nap alatt nyújtott óriási művelzet, melyet nekünk vendégfellépte szerzett, mint egy szép tűnő álom, úgy tetszik nekünk.

Négy estén láttuk a nagy művésznőt óriási drámai tehetségének minden árnyalatában. A kritikus leteszi itt a tollat, midőn a művésznő vendégszerepléséről és bucsufellépteről referál, mert hiszen P. Márkus Emilia utólérhetlen s minden kritikán felül áll. Csupán arra szabad szoritkozunk, hogy egyszerűen beszámoljunk közönségünknek az est lefolyásáról, mit ha röviden akarnánk megtenni, csupán annyit irnánk, hogy Dumas Sándor »Nők barátja» című színművének leghatalmasabb alakját, Jeanne de Simroset, P. Márkus Emilia játszta.

El volna ezzel mondva e szerep minden legkisebb mozzanatának művészi tökélyvel való megjátszása, melyet Jeanette de Simrose alakítása megkövetel, le volna írva a közönség sorából ki-kitörő lelkes, frenetikus taps, e néhány szóval befejezhetjük volna referadánkat. Zsúfolt ház nézte végig a tegnapi előadást is.

Alig lépett a színpadra a vendégművésznő, a nézőtérrel egy remek csokrot nyújtottak fel részére, míg a zsinorpadlásról egy babékoszort bocsájtottak a művésznő lábai elé.

Igen kellemetlenül hatott a közönségre az előadás alatt a Király-utcán volt tüzeset, mely folytonos zsongást, járkálást okozott a nézőtérre és zavarta azt az ünnepélyes csendet, melylyel közönségünk a nagy művésznőt végighallgatni óhajtotta volna.

A színmű címszerepét, De Ryont, Somogyi Károly játszotta. Régóta tudtuk már, hogy Somogyi Károly jó színész, ki magában rejti mindazon kellékeket, melyek a »jó színész» elnevezéshez szükségesek, a tegnapi előadásról szólva is csak azt vethetjük a direktor szemére, hogy a legnagyobb jóakarattal mellett sem lehetett benne a Dumas intentiója szerinti harminckét éves De Ryont felfedezni.

Mondanunk sem kell, hogy úgy nyílt színen, mint felvonás után a közönség zajos tapssal adott kifejezést ama óhajnak, hogy a művésznőt minél többször láthassa a függöny előtt, mely óhajnak P. Márkus Emilia meg is felelt, a lelkesült tapsra tizenegyszer jelenvén meg a függöny előtt.

A vendégművésznőt előadás után a színház előtt Reeh György városi tanácsnok várta a város kocsijával, melyen P. Márkus Emilia az állomásra hajtatott, hogy még az éjjeli vonattal a fővárosba utazzék, hol már türelmetlenül várja a közönség kedvencét, kit mi vidékiek — sajnos — csak ritkán láthatunk. (—csi —ő.)

Pécs szab. kir. város

meteorologiai állomása jegyzetei

1898. december 24. reggeli 7 órakor.

Barometer (redukált) = 79.0 mm. (emelkedő.)
Hőmérsék = 3.4 °C

» maximuma: 0.3 °C
» minimuma: 0.5 °C

Párányomás: 3.4 mm.

Relatív nedvesség: 95

Felhőzet: 10° St.

Szélirány s erő:

Csapadék 24 órai: —

Változás nem várható.

Dr. Oziva.

Gabona-árak.

Hivatalosan feljegyeztettek Pécs szab. kir. város 1898. évi december hó 17. napján tartott hetivásárán.

Az árak métermázsanként számítatnak.

Buza uj 9.20 9.—; kétszeres uj 7.50 7.70;
rozs uj 7.50—7.30; árpa uj 5.80—5.50; tavaszi —.—.—; zab uj 5.60—5.40; búkköny —.—.—.
kukorica uj 4.40—4.20; széna 2.40—2.20; szalma 1.20—1.

Kínálat: gyenge, mintegy 120 gabona-kocsi volt a piacon.

Budapesti börze.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, dec. 24.

A budapesti gabona-börze árai ma a következők:

Buza, őszre: —.—; későbbi szállítás: 9.71
Tengeri, májusra: 4.94. — Rozs, márciusra: 8.25. —
Zab, őszre: 5.88.

Az értéktőzsdén az árak a következők: Osztrák hitelrészvény: 363.80. — Magyar hitelrészvény: 395.50 — Államvasut: 368.20.

TÁVIRATOK.

— A király karácsonyi ünnepei. (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) O Felsőge ma Wallseeba utazott, hogy a karácsonyi ünnepeket családjá körében töltsen.

— Magyarország satrapája rendelkezik. (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Bánffy báró magyar miniszterelnök megállapodott az osztrák miniszterekkel abban, hogy ők a félelvi provizoriumot legközelebb a 14-ik §. alapján Ausztriára nézve életbe léptessék, viszont ő tekintet nélkül a magyar parlamentre és alkotmányra garantirozza a megfelelő tényleges állapot fentartását Magyarországon.

— Thun grófnó halála. (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Thun gróf, osztrák miniszterelnök neje ma reggel négy órakor meghalt Bécsben.

— Kihallgatás a szultán-nál. (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Konstantinápolyból jelentik, hogy a szultán a tegnapi szelamlik után Marsehall nagykövetet külön kihallgatáson fogadta.

— A Dreyfus-ügy titkos iratai. (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A párisi »Echo» fentartja azt a hírt, hogy a titkos iratcsomó aktáit nem fogják közölni Mornard ügyvéddel.

Nyílt-tér.*)

Halló! Hová megyünk? Halló!
a Casino vendéglő éttermébe,

a Hugóhoz, ott a legjobb téli

Sport-sör

és

malac-pörkölt

kapható.

A minden kényelemmel berendezett

Ferencz József fürdő

helyiségeiben

Pécsett, siklósi-országut 38.
Gőz-, kád- és zuhany-fürdők.
Massage, belélegzés és vil-
lam-kúrák.

Reggel 6 órától este 6 óráig.

Laptulajdonos

Felelősszerkesztő

SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Hirdetések.

13078. sz.

tlkv. 1898.

Arverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy a németbolyi köles. segélyegylet mint szövetkezet végrehajtatonak, Petz Antal végrehajtást szenvedő elleni 28 forint 18 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. törvényszék és a pécsi kir. járásbírószék területén levő Belvárd község határában fekvő s a belvárdi 729 számú betétben felvett I. 1—5 sorsz. 577/a 698/b. 1378/a és 1739/a hrszámú számokra 359 frt becsárban, mint kikiáltási árban az árverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi január hó 17-ik napján d. e. 9 órakor Belvárd község bíróságán megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 35 frt 90 krt készpénzben, vagy az 1881. november hó 1-én 3333-ik szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Pécsett, 1898. évi október hó 12-ik napján. A kir. törvényszék tlkvi hatósága.

Bogyay Pongrác

kir. tszéki bíró.

A ki pénzének nem ellensége az csak a **kék csillagnál** vásároljon, mert oly olcsón ad, a mi soha még eddig nem volt.

Parket 13-tól
Zsinór parket 18-tól
Dupla széles loden 14-től
Legjobb női posztó 28-tól

Ruhakelmék, fekete,
sima és mintás szövet
majdnem ingyen.

Chiffon, kanavász és
vászón olcsóbb mint
fél ingyen.

Legjobb mosó 10 kr.
Legfinomabb batiszt
25 kr.

Atlasz szatin 21 kr.
Voil de lain 35 kr.

Téli kendők a legna-
gyobb választékban
^{10/4} 1.10-től
1/4 alpaca kendők 33-tól
Peluches és bársonyok
minden színben.

Legdivatosabb selymek.
Női- és férfi-íngék.
Jäger áruk majdnem
ingyen.

Bouret ágyfutó 1.90-től
Smyrna-szőnyeg 1/4 ár-
ban.

Selyem kendő 60-tól.
Csipke függöny 9-től.
1 abrosz 6 szalvétával
1 frttól 6 frtig.

Tehát mielőtt valaki pénzt kiadja menjen el és
győződjön meg e csuda olcsóságról.

STEINER ANTAL Csillagboltosnál Pécs.
Ferencziek-utca.

7941. sz.
tlkv. 1898. **Árverési hirdetmény.**

A dárdai kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Bihari Benő dárdai lakos végrehajtatonak, Golubov Jaksza herceg-mároki lakos végrehajtást szenvedett ellen 100 frt tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést a dárdai kir. jbiróság területén levő, Herceg-Márok községben a 813. sz. tjkvben felvett 1—6. sorsz. ingatlanokból Golubov Jaksát illető 1/3 részre 503 frt 66 2/3 kr. kik. árban elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi január hó 11. napján d. e. 10 órakor Hgmárok község bírói lakásán megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 50 frt 36 krt készpénzben, vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-a jelzett árfolyammal számított s az 1881. nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügymin. rend. 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tcz. 176. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Dárdán, a kir. jbiróság, mint tlkvi hatóságnál. 1898. évi szeptember hó 3-an.

Székács,

kir. albiró.

FINE CHAMPAGNE

MARQUE DÉPOSÉE

COGNAC RÉSERVÉ

POUR LE

CASINO NATIONAL

Kovács E. Me

maître de la cuisine et des caves

BUDAPEST

Ajánl

postaládácskában á 2 palaczk 7 frt — kr.

„ á 3 „ 10 frt — kr.

„ á 6 „ 19 frt 50 kr.

Kovács M. E.

Nemzeti Casino

BUDAPEST.

huzásra érvényes ujságíró sorsjegy
ára csak

1 korona.

Főnyeremény

100.000

korona ért.

5 nyeremény á 20.000 kor. stb. stb.

Első huzás

visszavonhatatlanul
már jövő héten.

Sorsjegyeket ajánl: Pécsett

Ullmann M. Károly, Baranyamegyei
hitelintézet és a „Pécsi Figyelő”
kiadóhivatala.

Mily elkerülhetlenül szükséges

a szőlők permetezése

az elmúlt évadban bizonyult be, midőn csakis a permetezett szőlők nem mentek tönkre.

Ennek elérhetésére legjobbnak bizonyult
Mayfarth Ph. és társa

szabadalmazott

önműködő
Syphonia

szőlővessző

és

növénypermetezője

mely az oldatot szivattyuzás nélkül önműködően a növényekre permetezi.

Ezen permetezőkből már sor ezer van használatban és számos dicsérő bizonyítvány mutatja kitűnő voltát valamennyi egyéb rendszerrel szemben.

Ábra és leírás rendelkezésre áll

MAYFARTH PH. és társánál

mezőgazdasági gépgyárak, különlegességi gyár borsajtók és gyümölcs-értékesítési gépek részére

Bécs, II/1, Taborstrasse 76. sz.

Árjegyzékek és számos elismerő levél ingyen. — Képviselek és ismételadók kívánatosak.

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Limimentum Capsici compos.

Ezen hírneves házszer ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta meghiúsított, faldalomosillapító bedörzsöléséért alkalmazatik Kőszvénynél, csuszánál, tag-szaggyatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakorlatban rendelkeztek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyákkorta Horgony-Limiment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű házszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr. és 70 kr. és 1 ft. üvegenkénti áron majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József Gyógyszerésznél Budapestben. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több ki-sebértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódi utasítsa vissza.
RICHTER F. AD. és TSA, csász. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT (Thüringia).

Hirdetések jutányos áron kiadóhivatalunkban vétetnek föl.

BEDŐ kávéház

Pécsett.

Első rendű kávéház kitűnő tekeasztalokkal.

Francia pezsgők: Pommery Greno, Moet Chanton, Mum Törley, Littke.

Kitűnő minőségű italok.

Hetenkint háromszor ezigányzene.

Legelősből és legelőszerebb

karácsonyi ajándék

egy

Ujságírók-Sorsjegye

melylyel

1 korona

árért

egy

100.000 koronás

és öt 20.000 stb. koronás nyereményt lehet nyerni.

Az összes nyereményeket a kezelőség 20% levonással kívánatra készpénzben visszaváltja. Minden sorsjegy utánfizetés nélkül! mind a 6 húzáson játszik. * * * * *

Huzás visszavonhatlanul jövő héten szerdán.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságírók Egyesületének sorsjáték-kezelősége
IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz

Ullmann M. Károly főelárusító
és **Baranyamegyei hitelintézet, Pécs.**

500 forintot

fizetek annak, a ki a **Bartilla fogvizének** használatát mellett, üvege **35 kr.**, valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlik. (Csomagolásért külön 10 kr.) A **Bartilla's Erben, (E. Winkler)** Wien, 19/1. Sommergasse 1. Kapható **Pécsett: Geltech és Graeff Ferenciek-utca 6., és Zsiga László Széchenyi-tér 18.**

Kérjünk határozottan mindenütt **Bartilla**-féle fogvizet. (Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak.)

Oly helyekre, hol nem kapható, **bérmentve** küldök 7 üveget 2 frt 60 krért, 16 darabot 4 frt 50 krért.

8193. sz.

tlkv. 1898.

Árverési hirdetés.

A dárdai kir. járásbíró, mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy Marjanovits Márko bielobrdai (Slavonia) lakos végrehajthatónak, Jalics Jaksa kistaludai lakos végrehajthatást szenvedett ellen 35 frt tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében az árv. a dárdai kir. járásbíró területén lévő, Kistalud községben a 302. sz. betétben felvett I. 1—2. sorsz. 118. hrsz. ingatlanra 690 frt kik. árban; — II. 1—2. sorsz. 2491/2, 2496. hrsz. 202 frt 09 kr. szőlőváltással terhelt ingatlanra 735 frt kik. árban; — III. 1—2. sorsz. ingatlanra 10 frt kik. + 2509/2. hrsz. ingatlanra 150 frtban megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi január hó 12. napján d. e. 10 órakor Kistalud községben a jegyzői irodában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 60 frt 90 krt, 20 frt 20 krt, 70 frt 30 krt, 1 frtot, 15 frtot készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t.-czikk 42. §. a. jelzett árfolyammal számított s az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rend. 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Dárdán, a kir. bíróság mint tlkvi hatóságnál. 1898. évi szeptember hó 13-án.

Székács,
kir. albiró.

Védjegy 19. és 20. sz.

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s többoldalulag kitüntetett sósborszesz-készítményem — kellendőségénél fogva sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon czimjegyeimet módosítom s arra kék nyomtatásban saját házam külső alakját veszem fel, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

Sósborszesz

általánosan elismert kitünő háziszser, különösen a bedörzsölés kenő-gyuró-gyógymódnál (massage) igen jó hatása. Ajánlható egyszersmind fogtisztító szerül is, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a fogást erősíti és a száj tiszta, szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után, ugyszintén fejmosásra is, a hajidegek erősítésére, a fejkorpaképződés megakadályozására és annak megszüntetésére.

Egy nagy üveg ára 90, egy kis üveg ára 45 kr

BRAZAY KÁLMAN

Budapesten, IV., Muzeum-körút 23. sz.

Kapható Pécsett: Spitzer Sándor fia, Fülöp Mór, Hirschler M., Weber Ferencz, Wertheimer Ch., Lehner János, Eizer János, özv. Reeh Vilmosné, Klobucsár Mihály, Dobszay Antal, Wallerstein R. utóca, Ifj. Antal Gyula gy., Klein V., Geltech és Graef, Klemente Antal, Simon János, Spitzer R., Mauthner Mór, ifj. Rézbányai János, Schäffer Andor, Berecz Károly, Spitzer Jakab, Molnár János, Sperl Vilmos, Póth Gábor, Mitzky Mór, Gyimóthy Gyula, Sipócz István gy., Hollósy Adolf, Praindl J. Gy., Márkus Simon.

Tölgyfa-eladás.

A baranya-sellyei uradalom főerdőhivatala közhírré teszi, miszerint 1899 évi január hó 9-én reggeli 9 órakor a Gilvánfai felső-erdőben, épület és műszerfának alkalmas

130 darab 60—120 cm. átmérőjű tölgyszálfa
fog tövön árverés útján a helyszínén eladatni.

Baranya-Sellyén, 1898. december 21-én.

Gróf Draskovich Iván erdőhivatala Baranya-Sellyén.

Müller,
erdőmester.

ZSOLNAY IMRE

butorraktára és műhelye

(tetemesen nagyobbítva)

Pécsett, Ferenciek-utca 11. szám.

Nagy választékban teljes és stilszerűen berendezett alvó-, dísz- és ebédlő szobák, mindennemű fa-, vas- és kárpitozott butorok, képek, tükrök, függönyök, függönytartók és Thonet-székek szabott gyári árak mellett.

Abban a helyzetben vagyok, hogy butorvásárlások nálam is oly **ju-tányosan** eszközölhetők, mint Budapestben vagy Bécsben.

(A pécsi edénygyár-raktár ugyanott.)

Főüzlet és műhelyek:

Király (II) utca

Hattyu-épület.

Telefon-

összeköttetés:

78. szám.

Schönwald Imre

ékszergyáros, műórás és látszerész

 Pécsett.

Üzleti óra:

reggel 1/28,

♦♦ este 9.♦♦

Vasárnap:

reggel 1/28-tól

déli 12-ig.

Nagy karácsonyi kiállítás!!

Mindazok, kik övéiknek karácsonyi vagy ujévi ajándékkal óhajtanak kedveskedni, legjobban cselekesznek, mielőtt ebbeni szükségletüket fedeznék, éppen e célra alkalmas dolgaimat megtekintenek, ezek közül megemlítem:

Különlegességek!! Valódi gyémánt, nemes opál és egyéb drágakövekkel ékített

00 gyűrűk 00

5–12 frtig.

A világhírű glashüttei

Órák

főlerakata.

Csoda-szép **cigaretta dohány szivartárcák, visitierek**, valódi arany és ezüst ékítménnyel, díszes monogrammal

3 frttól feljebb.

Omega-ÓRÁK.

Férfi és női **kézelő gombok**, mellgombokkal 1 garnitúra

5 frt.

Legújabb valódi ezüst

séta botok

5 frttól feljebb.

„Orpheus“ zenemű.

Valódi ezüst
női remontoir órák, ára:
6 frt.

Iparművészeti cikkek!

Amerikai nickel **zsebórák**, csinos kiállítással, darabja
2 frt 50 kr.

„Grammophonok.“

Kitűnő járásu
ébresztő óra,
ára: **1 frt 80 kr.**

Rendkívül díszes kivitelű
nyaklánc és szív,
medaillonnal, **3 frttól feljebb.**

Graphophonok.

Tea-asztal,
egész új összeállításban, meglepő praktikus és izléses kivitelben.
10 forinttól feljebb.

Valódi ezüst étszerkészletek.

Női és férfi
írókészletek,
párisi barbidien-stylben készítve, remek kivitelben, **5 frttól felj.**

Berndorfi étszerek.

Uj!

Uj!

Uj!

Amateur fényképészeti cikkek, valamint **teljes felszerelések** rendkívül gazdag választékban.

Christoffle-étszerek.

Tartós, maradandó értékű
China-ezüst állványok, visitkártya tartók, kenyérkosarak
5 frttól feljebb.

Majolika-tárgyak.

Kitűnő járásu **ezüst órák**, valamint **láncok**
5 forinttól feljebb.

Villamos csillárok!! Gázlámpák!! Legszebb petroleum lámpák!!
rendkívül nagy választékban található.

Elfogadom mindennemű gáz- és petroleum lámpák villamosságra való átalakítását. Óra és ékszerjavítások saját műhelyeimben olcsón és gyorsan eszközöltetnek. Régi használatlan, törött ezüst és arany dolgokat a legmagasabb árak mellett megveszem, illetve azokat ujakkal átcserélem.

Tisztelt Közönség!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy a

József-utca 2. szám

alatti házban *egy hatóságilag engedélyezett*

zálog-kölcsön intézetet

nyitottam, hol mindennemű arany- és ezüst-tárgyra, ékszerekre, ruhaneműekre és egyáltalán minden érték-tárgyra a törvény által engedélyezett százalék mellett kölcsönt nyujtok.

Midőn még pontos és szolid kiszolgálásról a tisztelt közönséget biztosítom, maradok szives pártfogást kérve

Pécsett, 1898. december hóban

kiváló tisztelettel

Adler Gyula,

a belvárosi zálog-kölcsön intézet tulajdonosa.

Pécsi kölcsönös segélyező-egylet

(Pécs, Király-utca 23. sz., saját ház.)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miként az előjegyzések a pécsi kölcsönös segélyező-egylet XXXIV. évtársulatának törzsrésztvényeire a mai nappal kezdetüket vették, s e célból az aláírási ívek az intézet helyiségeiben a rendes hivatalos órák alatt (vasárnapokat és ünnepnapokat kivéve) d. e. 9—12 óráig kitéve vannak.

Az ujonnan keletkező 1899. évi 34-ik évtársulat épp úgy mint a korábbi harminchárom évtársulat, **6 évre terjed** s így az egy-egy részletre megállapított **50 krnyi heti betét 6 éven át fizetendő**. A befizetések emez új évtársulatra 1899. évi január hó 2-án kezdődnek s a második hét végéig, azaz: **1899. évi január hó 14-ig** teljesíthetők anélkül, hogy az alapszabályokban megállapított késedelmi pótlékot, az egy heti mulasztásért fizetni kellene. **A törzsrésztvények a 6 évi ciklusra egyszerre is befizethetők**, s ez esetben egy-egy törzsrésztvény után — a 6 évre megjáró 156 frt helyett — **138 frt fizetendő**.

Az előjegyzés alkalmával minden egyes aláírt törzsrésztvény után **1 frt beltrátsági díj** lesz fizetve.

Az aláírók, tekintet nélkül a jegyzett törzsrésztvények számára, az intézet rendes tagjai — résztvényesei lesznek s ezért köztük — hat év letelte után — a megfelelő kamat s az elért összes tiszta nyereség, a jegyzett törzsrésztvények arányában, teljes mértékben jut elosztásra.

A pécsi kölcsönös segélyező egylet

elfogad rendes takaréklap-betéteket is

(1 frttől bármily magas összegig)

s eme betéteket, rendes körülmények között, ha kisebb összegekről szólnak, kívánatra, felmondás nélkül, nagyobb összegeket pedig, a lehető legrövidebb felmondási idő igénybevételével fizeti vissza;

s az ily takaréklap-betétek után 4% kamatot fizet.

A betétek után kivetett 10% tőke kamatadót a betétek megterhelése nélkül az intézet maga fedezi.

A vidéken lakó egyesületi tagok s ügyfelek által teljesítendő befizetések megkönnyítése és költségmentesítése, valamint a részükre kiutalványozandó összegeknek előnyösen való megküldése céljából a pécsi kölcsönös segélyező egyletnek **giró számlája** van az **osztrák-magyar banknál és chek-számlája a m. kir. postatakarékpénztárnál**, mely utóbbi számlára szóló befizetés-lapok egyszerű felkérésre, bárkinek is megküldve lesznek.

Mindennemű üzletkötésekre vonatkozó, vagy más egyéb felvilágosítással az intézet vezérigazgatója mindenkor a legnagyobb készséggel szolgál s ugyancsak nála, illetve az intézet helyiségeiben, megszerezhetők az **egyesület alapszabályai is**, akár személyesen, akár levél útján kívántatnának.

Kelt a pécsi kölcsönös segélyező egylet 1898. évi november hó 30-án tartott igazgatósági üléséből.

Kindl József,

vezérigazgató.

A „PÉCSI FIGYELŐ” KARÁCSONYI MELLÉKLETE.

Pécs, 1898.

December 25.

Karácsonyji alakok.

I.

Az agglegény.

Nedves, ködös az idő. A sűrű, nehéz köd lassan ereszkedik alá a fővárosra s homályba burkol mindent. A felgyújtott gázok alig tudnak áttörni világukkal a nagy ködön. Sehol semmi élet, semmi hangulat; mintha ez a nagy szürkesség beszivárogná a lélekbe s olyan bántó, kellemetlen érzést keltene. Pedig ünnep van, vidám, színes ünnep, — karácsony estéje.

De tán jól van ez így. Tán akadnak olyanok, kik örülnek is e bántó szürkességnek. Legalább nem érzik annyira, hogy mily egyedül vannak, mennyire elhagyatva élnek akkor, mikor mindenki örül, mikor úgyszólván mindenkinek van valakije, kire szeretettel gondol, kitől szeretetben részesül.

Veér Tibor is egyedül ül magányos lakásán. Tekintetét révedezve hordozza körül az utca szürkességén s úgy érzi, hogy az ő lelkére is ránehezedik valami erős melancholiaféle. Szeretné magát felrázni ebből a szinte szentimentális hangulatból, mely nála oly szokatlan, szinte bántó. De hasztalan!

Tudja, hogy ma a szeretet ünnepe van és ő itt ül egyedül. Nincs senkije, kivel e szent estét eltöltené, ki némi kis melegséget lopna be az ő szívébe is.

Lelke, gondolata mintegy önkénytelenül visszazáll a multba. Lelke előtt megujul a gyermekkor vidám, színes képe s úgy érzi, mintha ott látná maga előtt a ragyogó karácsonyfát a sok színes, égő gyertyácskával, a sok-sok kedves ajándékkal.

Veér Tibor úgy érzi, hogy szemei elhomályosulnak. Idegesen kel föl az ablak mellől. Egy ideig szobájában járkal s aztán mintha eszébe jutott volna valami, felöltözik s kimegy az utcára. Ott egy ideig céltalanul bámul körül, majd megindul olyan fáradt, szinte nehéz lépésekkel.

Az Andrassy-utnak tart. Keresi a fényt, a zajt, mely elkábitaná, mely feloldatná, hogy mennyire egyedül van.

Egy-egy fényesebb kirakat előtt megáll s hosszasan bámulja az ott ösz-

szehordott sok csecsebecsét. Aztán tovább megy. A járókelők arcát vizsgálja s mintha valami irigységféle szállná meg a lelkét, mikor látja az emberek arcán az örömet, a szeretetet.

Mindig tovább megy. Majd elhagyja az Andrassy-utat. Bántja a fény, a zivaj. Egyik mellékutcába tér be s lassan, fáradtan megy előre.

Tekintetét oda szögzi a kivilágított ablakokra. Szinte lesi, honnét lophat ki egy kis melegséget, egy kevés szeretetet.

Új kép tárul elé. Alacsony, szinte szegényes ház előtt áll. A gyéren befüggönyözött ablak nem takarja el előle egészen azt a kedves jelenetet, mely ott abban a kicsi, szegényes szobában játszódik le.

Egyszerű karácsonyfa áll az asztalon. Rajta egypár meggyújtott gyertya. Körülfogják a szülők, a gyermekek. A két kis gyermek kitörő örömmel bámulja azt a szép, zöld fenyőfácskát. Az anyjuk, egy fiatal, szőke asszony boldog mosolyal öleli át férjét, ki szerelmesen csókolja végig az asszony üde, haramos arcát.

Veér Tibor úgy érzi, hogy valami édes melegség lopózik a szívébe. Pedig csak vágyódás volt az egész. Ugy kívánta, hogy neki is lenne része oly igaz, szerelmes csókban, oly forró ölelésben . . .

Majd meg úgy érzi, hogy végtelen keserűség vesz erőt rajta. Ott hagyja azt az idilli képet s tovább megy.

Most már nem igyekszik szabadulni a mult megrohanó emlékeitől. Sőt inkább bizonyos kéjjel adja át magát a mult színes, meleg emlékeinek, melyek közül fényesen, ragyogón válik ki egy szép, halavány, szőke haju leánynak a képe.

Nem is veszi észre, mikor újra otthon van. Folytatni szeretné azt az édes ábrándozást melegről, fényről, szerelemlől . . .

Egy kis szekrényhez lép; felnyitja s szinte áhitattal vesz elő egy kis csomó levelet. Lebontja róla a halavány kék szalagot, s aztán olvasni kezdi egyiket a másik után . . .

S a míg olvassa, elfelejti a jelen sivar szürkességét, el az agglegényi élet

hidegségét. A multnak él, a multba szál vissza a lelke, a mikor még ő is ábrándozott fényről, melegről, — szerelemlől . . .

Lassan-lassan valami csillogó nedves fátyol vonja be nagy, barna szemeit. És Veér Tibor nem törli le az előtolakodó könyeket. Hisz oly jól érzi most magát. Beszélget a multnak már-már elfelejtett alakjaival s valami jóleső, édes melegség tölti be a lelkét. A mult szeretete, szerelme lopta be magát szívébe most — a szeretet estéjén.

Arra nem is gondol, hogy milyen boldogság volna az, ha nem a mult szeretete, hidegülő melegsége töltené be lelkét, hanem a jelen boldogsága . . .

II.

A cigányprimás.

Ott áll a körut sarkán. Fázósan dideregve burkolózik be köpenyébe s valami fásult, hideg tekintettel méregeti a járókelőket. Szinte bántja, mikor látja, hogy mindenki siet, mindenki örül. Valami boszankodásfélét érez, hogy minnek is van karácsony estéje?

Ilyenkor érzi igazán, hogy mennyire kívül áll ő a társadalmon.

Máskor, mikor ott huzza a kávéház mámoros, fojtó levegőjü termében azokat a hallgató, szomorú nótákat, akkor mindenki őt nézi, őt lesi. Ő meg csak csalja elő tovább azokat a szívhezszóló, búbajos hangokat s úgy örül a lelke, mikor itt-ott egy könyet lát felcsillámlani a szemekben. Olyankor mindenki szereti, mindenki barátja.

Keserű mosoly játszik ajkai körül erre a gondolatra. Szinte fáj neki az a tudat, hogy most figyelembe sem vesz, nincs senki, ki neki is juttatna egy morzsát a szeretetből, barátságából.

Elhagyja a körutat. Talán inkább megszokásból, mint öntudatosan, nek indul rendes kávéházának.

Mikor a kivilágított terembe lép, szinte megütközve áll meg az ajtóban. Meglepi a nagy, hallgató csend. Senki sincs az egész kávéházban.

Egy öreg pincér botorkál elő valamelyik sarokból. Csodálkozó, bámuló szemekkel nézi a belépőt. Majd mosolyogni kezd, mikor megismeri a primás

Leültek az egyik asztalhoz. Nem szólnak, nem beszélnek. Mindakettő érzik, hogy ugyanis csak panaszkodni tudnának egymásnak.

A primás cognacot rendel. A pincér lassan botorkál s egy pohárával odatesz a primás elé.

— Magadnak is hozz öregem, — akkor nekem is jobban esik!

Az öreg pincér mosolyogva tölt magának is. Aztán csak hallgatnak tovább. Tán mindegyik a másikra várt, hogy kezdje már a beszédet.

Majd a primás törli meg a csendet.

— Öregem, hozd csak elő a száraz fát!

A pincér kérdő arccal pillant a cigányra. Nem tudja elgondolni, mit akarat az most a hegedűvel? De aztán csak előhossa.

A cigány kezébe veszi a hegedűt. Egy ideig nézi azt a szóval, néma fát. Tekintetében ott ül lelkének egész melegsége. Mintha mondaná: »Te vagy csak hű hozzám, édes hegedűm!«

Aztán játszani kezd. Lassan, szinte félve játszik. Arca kipirul, szemei fénylenek. Beleönti a nótába lelkének egész melegségét, keserűségét. Úgy sír az a hegedű ott a kezében.

Az öreg pincér meg csak hallgatja. Van valami áhitat, csodálat a tekintetében, mikor a cigányra pillant.

Pedig hát hallotta ő azt már sokszor játszani. De oda se figyelt máskor. Most meg érzi, mint ragadja magával a lelkét az a bánatos, szívhez szóló nóta.

Csak úgy lesi a hangokat. Észre sem veszi, hogy könye folyik alá. De a cigány látja és úgy örül a lelke. Tudja ő, hogy azok a könyek milyen jól esnek annak az öreg legénynek. És olyan boldog, mikor az öreg odaborul hozzá, átöleli a nyakát s úgy susogja a fülébe.

— Huzzad csak keservesen! Majd az Isten megfizet érte!

Olyan jól esik ez a cigánynak. Tudja, hogy most nem a mámor csalja elő a könyeket, nem a mámor susogta fülébe az elismerő szokat.

És a cigány huzza. Beletelelti a lelkét a hegedűbe s úgy érzi, hogy elszállt lelkéből az előbbi hidegség, bántó boszankodás s valami jól eső melegség költözött helyébe. Keresi, kutatja az okát e változásnak.

Mikor aztán oda pillant az öreg pincér könyes szemeibe, akkor átérti a helyzetet.

Hisz ott ragyog az öreg szemében lelkének egész melegsége, szeretete.

A cigány szívet talált — a szeretet estéjén.

Deér.

Karácsonykor.

Merre az angyalok szállnak át a légen,
Csilingelő csengők szólnak tündér-szépen;
Mintha másvilágról jönne titkos szózat,
Megremeg sok gyermek, mint habon kis csónak.
Ám a karácsonyfák pazar fénye körül
Lelkük ujjong, csapong, — szívük lángol, örül.

Istenem, de hány van, ki ma zord magányba
Búsán tölti ez éjt — könyek között, fázva,
Kire karácsony még tán sohasem fénylett,
És hiányát érzi puha, friss kenyérnek . . .
Szegény árva lelkek, hulljatok le térdre,
Meglesz a jutalom odafönt az égbe!

Nekem is volt részem addig az örömben,
Mig szelid jó anyám örködött fölöttem;
Meleg keblén csüggve, mint madár kis fészékén,
Árvaságról, búról mitsem tudtam még én:
Szívemben az üdvnek lángsugára égett,
Arcomon, szememben ragyogott az élet . . .

Most, miként a pusztán álló lombtalan fa,
Szaharában élek busan, elhagyatva;
Szívemben a kinok oceánja tombol
S rég lehulltak már a tüzrózsák arcomról . . .
Életemhez eddig — élő hitem kötött:
Van megváltás! s van egy másvilág, mi örök!

Szendrói József.

Kicszerélt vendégek.

— Tévedések vígjátéka. —

Akkoriban történt ez még, mikor Szent-Lőrinc volt Baranya-Sellyének is a vasuti állomása.

Az erzsébet-pusztai ispán már tíz éve nem látta az öcscsét. Mióta a szülői ház küszöbétől elszakadtak, nem volt alkalmuk találkozni.

De most azt írja az ispán úr öcsce, hogy meglátogatja, csak küldjön eléje kocsit az állomásra.

A kocsi megment, az öcsém uram megérkezett a rendes időre. Amint a vasuti kocsiból kiszállt, az volt első gondolja, hogy kérdést tegyen:

— Van-e itt erzsébeti kocsi?

— Itt vagyok kérem alássan, — szólt az egyik darutollas-kalapos uradalmi Jancsi.

Az öcsém uram elhelyezkedett a hintóban, az uradalmi Jancsi közibe cserdített a két pejkonak s a hintó elrobogott.

— Messze van-e még Erzsébet? — kérdezte utközben a vendég.

— Szent-Örsébet, kérem alássan, — igazította ki a szót Jancsi.

— Hát jól van, legyen »szent«; az ispány úr egészséges-e?

— »Kasznár úr« — kérem alássan.

— Mi a fránya, hát előléptették?

— Már régen.

— Hm, nekem erről nem irt a bátyám egy szót sem.

Azzal beleburkolta magát a jó meleg farkas-prémes bundába s ilyen borongós őszi délután mit tehet az ember okosabbat? Elkezdett szunyókálni.

Csak arra ébredt föl, mikor a Jancsi hátra szólt:

— Itthon vagyunk. Ahol jön a kasznár úr is élénk.

A ködös alkonyat homályából csakugyan valami gazdatiszt alakja bontakozott ki.

A jövevény se kérd, se szól, csak kiugrik a hintóból s egyenesen nyakon öleli a kasznár urat:

— Szervusz öreg, no hát megjöttem.

A kasznár úr egy kicsit hátra hőköl, de azután ő is azt mondja:

— Szervusz.

— Hogy vagy öreg? Hm, egészen megfiatalodtál, amióta nem láttalak. Hát a feleséged, meg a gyerekek?

— A feleségem, meg a gyerekek?

— No igen; hisz azt irtad, hogy megházasodtál; hogy már két »kanász«-szal több van a pusztán. Hadd látom őket, a Lacit meg a Zsigát; ugy-e az a nevük? Merre van a lakásod? Vezess a sógorasszony elé.

— Erre menjünk a lakásomra.

A cselédházak ablakai kivilágítottak a pocsétás majorsági udvarra. A kasznár úr már ismerte a járást, ő ment elül, utána a vendég.

Bent a lámpafénynél újra nyakába esett a vendég kasznár uramnak:

— Ej, ej, öreg! Bizony régen láttuk egymást!

— Valóban régen.

— Te azóta egészen megváltoztál. Sohasem ismertelek volna föl. Hát az asszony, a sógorasszony? Meg a gyerekek?

— Az asszony? Az bizony nincs a háznál. Én még nőtlen vagyok.

— De hisz te azt irtad, hogy már gyerekeid is vannak.

— Tudtommal nincsenek.

— Hát akkor csak lóvá tettél? Minek irtad?

— Én egyáltalán nem irtam gyerekekről.

— Micsoda? Te nem irtál gyerekekről? Ugyan miről irtál hát?

— Én a göbolyökről irtam.

— Ugyan ne bolondozz! Kinek irtál te a göbolyökről?

— Herr Sebestyén úrnak, a bécsi mézárósnak.

— No ez klasszikus! De hát mi közöm nekem mindehez?

— Herr Sebestyén úr az írta nekem, hogy ma érkezik ide megbízottja, hogy a göbolyöket átvegye.

Öcsém uramnak valami furcsa sejtelve támadt.

— Hogyan uram? Ön nem T., az erzsébet-pusztai ispán?

— Nem; én K. vagyok, a szent-erzsébeti kasznár.

— No, ez kasszikus! Nekem T. bátyám; az Erzsébet-pusztán lakik.

— Ön pedig most Szent-Erzsébeten van. Erzsébet-pusztán lent van a Dráva-szállásán. Gróf Draskovich birtoka. Az ispán urat is igen jól ismerem.

— Hogy kerültem én ide?

— Hát az úgy lehetett, hogy a kocsisok elcserélték a vendégeket. Én a bécsi mézárós, Herr Sebestyénnek a megbízottját vártam mára...

*

Csakugyan úgy volt. Az erzsébetpusztai kocsi meg levitte a jámbor bécsi németet a Dráva-szélre.

Az ispán úr már ott várta vendégét kint a ház előtt; mikor a kocsi berobogott, az esti homályban csak átkapta derékon a jövevényt s kiemelte a kocsiból:

— Szervusz öcskös! Hozott Isten! No megjöttél szerencsésen?

A jámbor német alig tudott hova lenni a nagy barátságtól.

— No hát csak kerülj belül. Hej, Lackó, Zsiga! Megjött a Gabi bácsi! Ide vele kezdet csókolni. Hej, Iluskám, mamuskám, gyere elő te is. Ne cicomázd magad!

Egy hajszálon mult, hogy agybafejbe nem csókolták a jámbor marhaágenst. Az meg csak egyre azt hajtogatta, hogy:

— A göbolyóket szeretném látni.

— Micsoda? Hát mióta érdeklődöl te úgy a gazdaság iránt? Majd holnap reggel is ráérünk arra.

— Hhaj, nekem holnap reggel korán el kell utaznom.

— Már ugyan hova utaznál holnap reggel?

— Haza, Bécsbe.

— Mi a fészkes fergeteget keresnél te Bécsben?

— Hja, kérem, az én főnököm igen pedáns ember. Ma reggel azt mondta: Herr von Stilicsek, iparkodjék haza; a szent-erzsébeti kasznár úrnak meg mondja meg, hogy tiszteltetem.

Az ispán úr majd hanyatt esett bámulatában:

— Micsoda? Hát ön *Stilicsek? Bocsánat uram, én azt hittem: az én öcsém.

— Igen megtisztelő volna ez reám nézve, mindazonáltal határozottan mondhatom, hogy az én nevem Stilicsek. És ön uram?

— Én T. vagyok, az erzsébeti ispán.

— Erzsébet? Erzsébet? De hisz Szent-Erzsébetre indultam. Hogy lehetséges ez?

— Egyszerűen. Én az öcsémet vártam, a szent-erzsébeti kasznár meg önt várta. Bizonyosan elcserélték a kocsikat.

— No, ez kellemetlen.

— Azaz, hogy egyáltalán nem kellemetlen. Holnap reggel én elküldöm önt Szent-Erzsébetre. Az öcsémet meg haza hozatom. Addig pedig most már ön az én vendégem.

*

Másnap reggel alig hogy elrobogott a kocsi Stilicsek úrral, már hozta a szent-erzsébeti kocsi az ispán úr öcscsét.

Öcsém uram egész odisszeát mesélt az utazásáról.

— Látod öcsém, csak nőtlen embert tréfálnak ám meg így az asszonyok.

— Már tudniillik az Erzsébetek. De nem is hiszek ám én eztán egynek sem, még a »szent«-nek sem.

Bodonyi Nándor.

V á g y.

Az este, hogy irtam e verset,
És fejem törtem a rimem,
Várva a Múza leszálltát —
Elfogta a vágy a szívem.

— Ugy vágytam az enyhe tavaszba,
A nyár melegébe megint,
Bolyongni a szőke leánnyal
Ringó búza közt, odakint.

Felszedni a buzavirágot
A buza között szanaszét
S a buzavirág koszorúval
Körülkoszoruzni fejét . . .

— Ugy vágytam a nyári melegbe,
Ha szórja a nap a sugarát,
Kéz kézben a szőke leánnyal
Szaladni a réteken át.

Sikongva, kacagva vidáman
Futtatni a lepke után,
S élvezni, hogy ömlik a napfény
S hogy táncol a szőke haján . . .

— Ugy vágytam a nyári melegbe,
Leülni a fűzfa alatt,
Tikkadtan a lepkeüzéstől,
S csókolni a szőke haját.

Csókolni . . . s amig körülöttünk
Az illatot ontja a rét:
A tiszta, örök szerelemről
Suttogni fülébe mesét . . .

— Ugy vágytam a nyári melegbe
Az este, hogy irtam e dalt . . .
. . . Ott künn a decemberi orkán
Gunvolva, kacagva rohant.

Abafi.

A Vagabund.

Minden városnak megvannak a kávéházai és minden kávéháznak megvannak a törzsvendégei, kik a napi fáradalmak után vagy előtt elmennek a kávéházba szórakozni egy-két óra hosszat, hogy másnap ujult erővel »folytassák a munkát«.

Ő is törzsvendége már évtizedek óta hol az egyik, hol a másik kávéháznak, csak-hogy nem a munka fáradalmait kipihenni, hanem szenvedélyét kielégíteni megy oda.

Nem valami gavalléros ruhában jelenik meg, de nem is a legkopottabb. Ebéd után

egy óraker már ott ül rendes helyén és szür-csöli fekete kávéját, aztán rágyújt majd egy cigarettára, majd ha ezt végigszívta, egy brit-tannikára. Aztán hozzálát a játékhoz. Mindegy neki, ha dominó vagy billiárd; de ha valaki egy tarokk- vagy kalaberpartira szólítja fel, úgy azt sem utasítja vissza, valamint nem idegenkedik a ferblitől vagy makaó tól sem.

Szóval mindent játszik. És pedig mindent igen jól és — ami még nagyobb ritkaság — mindent gavallérosan és bámulatos hidegvérrel.

Nem nagyon örül, ha nagy elvéte nyer és cseppet sem bánkódik, ha rendszeresen elveszti pénzét. Mintha csak tőkepenze után járó kamataiból a fölösleget veszítené el.

Nem csoda tehát, ha minden nap akad partnere, sőt igen szívesen is játszanak vele.

Este aztán fél nyolckor legkésőbb ismét ott van a kávéházban, amikor rendszeresen ismét más törzsvendégek fordulnak ott meg és ott tölti az éjet éjtél, sőt azután is addig, míg partnere vagy pénze van. Mert hát ő még sem egészen a kamatainak fölöslegét viszi a kávéházba.

*

Reggel korán, télen-nyáron már négy óraker kel föl a szegény öreg asszony, aztán a leányát keltegeti, mert sok és nehéz a dolog. Midőn már az is fölkel, megkérdi tőle, hogy hozott-e haza az ura valami pénzt; hisz így egy krajcár nélkül hova menjenek.

— Nem tudom, édes anyám, nagyon mélyen alszik, nem is merem fölkelteni, hátha rossz néven venné?

— Csak keltsd föl, édes lányom, már hogy venné rossz néven; hisz te is tudod, hogy utolsó pénzem adtam oda neki tegnap este.

És a fiatal asszony — ismerve már az urát — kedvetlenül megy be a szobába és keltegeti az embert.

Csak nagysokára ébred fel a mélyen alvó férj és amidőn megtudja, hogy neje miért keltegeti, éktelen lármát csap, hogy hát most már aludni sem hagyják; pedig ő beteg ember, neki pihenésre van szüksége.

— Ami pedig a pénzről illeti — mondja jóval halkabban az asszonynak — hát csak tudhatod, hogy a kávéházban pénz kell; ott csak nem lehetek snasz.

Az asszony könyes szemekkel jön ki a konyhába és elmondja anyjának a választ. Már-már be akarnak menni mind a ketten, de eszükbe jut, hogy a gyermekek alusznak és azokat kár volna édes álmukban zavarni.

Elmennek tehát — mint már oly sokszor — most is pénz nélkül, bánatos szívvel. Fáradnak, kérnek, könyörögnek, sirnak, csak-hogy a gyermekeknek élelmi szert vihessenek haza. És kérésüket sokan meghallgatják; tehetségéhez képest mindenki segíti őket; úgy, hogy úgy tíz óra felé, mint a méhek, jól föl-rakódva térnek vissza.

Amint ezt meghallja az alvó férj, azonnal elmúlik álmosága, fölkel, kérdezősködik, hogy a reggeli készen van-e már (ha úgy néha napján még nem kész, annak rendje, módja szerint összeszedi a feleségét, no meg az anyósát is) és ha készen van, ő maga tölt magának izlése szerint reggelit, aztán megkérdezi, amit hozott a reggeli kirándulása az asszonyoknak. És mint a ki a dolgát a legjobban elvégezte, elmegy a kávéházba, hogy délig ujságot olvasson, mert délután ő úgy sem ér rá.

Pontban tizenkét óraker haza jön és jaj az asszonynak, ha az ebédre tán még egy-pár percig várnia kell.

— Hisz addig elfoglalja más a helyemet a kávéházban, mit csinállok akkor egész délután?

Megesett az is, hogy ilyenkor anyósa, a kitől, miután az ebédből a legjobb falatokat ő ette meg, még pénzt is kért — így szólott hozzá:

— Hát nem volna jobb, ha dolgoznál és keresnél valamit, mint így ezt a pár kraj-

cárt is elviszed, megrövidited saját gyermekeidet, feleségedet és öreg létemre engemet is?

— Ugyan ne politizáljon! Megmondtam már százszor, hogy beteg vagyok, a munka ártalmamra van. Idehaza meg nem ülhetek, mert ez siettetné a halálomat.

Elment tehát ismét és folytatta az ő munkáját, mint évtizedek óta. — Nagyon régen úgy tett, hogy mindjárt ebéd után a szerzővel együtt elment, hogy valahol egy megrendelt munkát elvégezzen. De a helyett, hogy az illető megrendelőhöz ment volna, elment a kávéházba és onnét ment haza este a szerzővel, jól megvacsorálni, azaz a legjobb falatokat gyermekei szája elől elszedni.

De később már, ha a délben kapott pár hatost estig elveszítette, nagy desperátusan jött haza, mondván:

— Így van ez, ez az én átkom, most, mikor lett volna kilátás egy jó napra, idő előtt elfogyott az a pár rongyos hatos, most mások fognak nyerni, akik hozzám képest nagy paccerok.

És addig tudott beszélni, míg a szegény öreg asszonytól elvitte a másnapi élelemre szánt pár krajcárt is.

A gyermekeit csak annyiban szerette, hogy ezek révén könnyebben és több pénzhez juthatott. A fia révén pedig jobb ruházathoz, mert a jótékony kéz által a fiának adott még elég jó nadrágot ő vielte el, ha jó volt neki. Ha pedig nem volt jó, kicserélte a zsidó árúsnál egy reá illő nadrágért.

Megesett aztán az is, mikor már az anyós nagyon meg volt szorulva és semmiképp sem adhatott neki pénzt, hogy azt az ajánlatot tette a kedves vő:

— Lásza mama, most volna az ideje, hogy én is valamit keressek. Volna is most egy ember, ki társnak ajánkozott; az üzlet is igen jónak ígérkezik. De ehhez pénz kellene. Tudom, hogy magának van a leány részére takarított pénze. Vegyen ki a takarékból 40—50 forintot, hogy az üzletet megkezdhessem. Látja, így legalább magának sem kell majd oly igen fáradnia.

A szegény jó öreg megörült vejének ilyen megváltozásán és szívesen teljesítette kérését. De mikor a pénzt kezébe adta, még egyszer a lelkére kötötte, hogy jól vigyázzon reá, mert szegény ártatlan kis leányát fosztja meg, ha becsületesen nem bánik vele.

A vő indignálódva vette e figyelmeztető szavakat és hogy a jó öreget megnyugtassa, a szabad ég alatt fogadást tett neki, hogy a pénzt kamatostul vissza fogja tenni a takarékból az ő kedves leánya számára.

E naptól kezdve egy ideig nem igen lehetett a vővel beszélni. Mintha az étel sem izlenék már úgy neki, mint azelőtt; azért gyakrabban elment a vendéglőbe étkezni, mert ott nagyobb a választék. Ő pedig nem tud már mindentől megenni.

A szegény öreg, hogy még jobban takarékoskodjék, nem főzött vacsorát; jó lesz a gyermekeknek akármi is a kenyér mellé. Olykor egy alma, vagy egy darab turó, sőt a száraz kenyér is megtette.

A vő pedig elment a vendéglőbe friss vacsorára; mert ő beteg, neki nem tesz jót a száraz étel.

Két-három hét múlva pedig jön a vő nagy szomorúan és elpanaszolja anyósának, hogy épen a legrosszabb időben kezdtek meg az üzletet; mindenki panaszkodik. Mi sem természetesebb tehát, hogy ő, mint a legifjabbak e téren, belebuktak az üzletbe és elveszítették azt a pár forintot.

— Persze az ilyen üzlethez nagyobb tőke kellene, hogy az ember tovább kibírja.

E szavakkal számolt le a vő és folytatta előbbi életmódját. Most már az étel is jó volt megint és a megtakarított pár hatossal is elmaradt ismét a kávéházban. Hisz ez másként nem is lehet.

Rendszeresen eljár még most is a kávéházba, pedig a felesége és anyósa is meghalt már. Ami csekély megtakarított pénz a leány részére visszamaradt, annak ő már annak rendje és módja szerint a nyakára hagott. Azután — újra megnősült.

És most, karácsony este, mit csináljon az ilyen vagabund? Neki nincs családja, azaz nem jól érzi magát családja körében. Elmegy tehát a — kávéházba.

Béni bácsi.

Tíz év után.

Emlékszel-e még rá, édes feleségem? Igaz, hogy régen volt; bizony, nagyon régen. Hosszu idő mult el felettünk azóta — Sok örömet hozott, bánatot is néha.

Karácsony este volt, jól emlékszem rája; Szomorúan mentem házatok tájára. Ablakon át láttam szép karácsonyfádat S lelkemben édes, meg fájó érzés támadt.

Édesen gondoltam gyermekeimre, Szép karácsonyfámra, karácsonyestémre; S elborult a lelkem, hogy ha arra tértem: Milyen elhagyatott, sivár most az életem.

Ábrándozásomból kacagó hang vert fel, A te hangod volt az, aranyos kis szentem; Kiszóltál — mosolyra nyitva pici szádat — S hívtál, hogy nézzem meg a karácsonyfádat.

És én be is mentem, s gyönyörködtem benne; Hogy milyen sokféle szépséggel van telve. Kápráztató volt a gyertyák csillogása, Megbűvölt két szemed fényes ragyogása.

Olyan voltál ott a karácsonyfád mellett, Mint egy fényes csillag a halvány hold mellett; Én a halvány hold, te a fényes csillag — Mindjárt rabja lettem szép sugaraidnak.

Hogy megszerettelek, ki is mondtam nyomban; Te láttad azt jól, hogy mily zavarban voltam. És hogy te is szeretsz, azt is észrevettem, Mikor szemeidbe bele tekintettem.

Beletekintettem s kiolvastam onnan, Hogy az én számomra boldogság csak ott van. S hogy te is kívülem nem vágyódsz másra — Elárulta szived hangos dobogása.

Nálatok maradtam karácsonyestére, Elárvult szívemnek gyönyörűségére. Kacagtunk, mulattunk és úgy éjfeltájba' El is kísértelek az istenházába.

Jó szüleid aztán engedelmet adtak, Hogy hozzátok gyakran ellátogathassak. Hosszu téli esték úgy repültek tőlünk . . . Csupa boldogságban volt minékünk részünk.

Olvastam, regéltem, míg te munkálkodtál, Pamutot tartottam, ha gombolyítottál. Hogy mi mindent tettünk, jól tudom még sorba', — Tollat is fosztottam a te vánkossodba.

S mikor a természet új életre ébredt, Együtt bolyongtuk be a virágos rétet; Vagy, mint pajkos zergék, a hegyek közt jártunk, S erdei virágból bokrétát csináltunk.

De a mint a fénynek is megvan az árnya, Fényes egünkre is borús felleg szálla; Mint ilyenkor szokás, irigyeink lettek, A kik boldogságunk ellen törekedtek.

Egy szép napon amint által mentem hozzád, Feltűnt, hogy szokatlan halvány az orcád, Édes jó anyád is busulásnak indult, S amint megláttatok, könyetek kicsordult.

Hallgatagon, némán ott sokáig álltam, Nem tudtam, a dolgot mire magyarázzam . . . Szabad folyást hagytam szívem érzetének, Végre is a csendet jó anyád töré meg.

Nem szerethetsz, mondá. S én bucsut se véve Kitémolyogtam az utca közepére. Maig sem tudom, hogy merre vitt két lábam Sokan jártak kinn, de én senkit sem láttam.

Sokáig takarta elborult egünket A rá nehezedő sűrű, sötét felleg. Amig aztán végre derengeni kezdett S derengése minket új életre keltett.

És ma a gerlepár édes szerelmével, Fürge kis halacska csendes tó vizében, Életadó tavasz bimbófakadása. — Boldogságunk mellett nem is jöhet számba.

Hát mikor szerelmünk szép gyümölcsképen Uj csillagok jöttek fel nekünk az égen — S betellett a házuk gyermekek zajával — Nem cseréltünk volna akár a királylyal.

Virágos réten már nem egyedül járunk. — Előttünk szökdécsel a mi kis családunk. Picike kis lányunk élénk gagyogással Beszélget bimbóval, kinyitott virággal.

Kisebbik fiunk meg lepke után nyargal, S ha egyet elfoghat, hozza diadallal; Nénje meg serényen virágokat tépdés, Mert ő már ért ám a bokrétakötéshez.

Szinek szerint gonddal összeválogatja, S ha kész a bokréta, néked általadja. A nagyobbik fiu lelkesülve, hévvel Verseket szaval, hogy kedveskedjék nékem.

És ha otthon vagyunk, a szabad időnköt Arra használjuk, hogy tanítgatjuk őket: Emberbecsülésre, serény munkásságra, Hazaszeretetre, Istenimádásra.

Emlékszel ezekre, édes feleségem? Szent karácsonyestén hogy visszaidézem — Tíz hosszú esztendő vonul el előttem, Bánatot is hozva, örömet is bőven!

Erdélyi Sándor.

A bolond.

Mikor Hirös Jánost megházasították, azt mondta az egybegyűlt vendégseregnek:

— Ha valaha megbolondulok, az csak onnan lesz, mert a Kun Sárát nem engedték elvenni . . . Pedig, hogy elmén az eszem és hogy megbolondulok, az olyan bizonyos, mint hogy máma szerda van.

Nevettek rajta. Már ugyan hogy is hiték volna el a beszédét. Tréfás volt Jancsi azelőtt is, hát figurázik a tulajdon lakójában is. Hisz' a menyasszonya neheztelhetne leginkább az ilyen való beszédért, ha nem ösmerné a természetét.

Pedig most nem csupa komédiázásból beszélt így Jancsi, ugyannyira tele volt keserűséggel, hogy nevében össze tudott volna zúzni mindent, ami elébe akadt, de nevetett

annál jobban s nevetése lehűtötte a vért az emberekben.

— Nem! sehogy sem volt okos dolog az öregektől, megházasítani tehetetlenül s ilyen korban, alig husz éves korában. Ezt mondta a Kárász komja. De letorkoltak érte.

Csak Jancsi tódította neki:

— Bolond természetem volt eddig is, most legalább van okom mért bolondulni, mert úgy is tudom, hogy megbolondulok.

— No hiszen csufolódó egy vad ember lett ebből a Jancsiból — mondták a falusiak — egy percig sem néz ahhoz a szegény aszszonyhoz, csak afféle »jövevénynek« tekinti. Soha sincs otthon, de mindig az erdőn, mezőn csatangol, alkalmasint nem tökéletes.

Lerongyosodik maholnap, mint az ijesztgető; a bolond, a bolond!!

A felesége is sopánkodott, panaszkodott:

— Ha ösmerne Istent, így csak nem tehetne; de nincs, nyilván, hogy nincs esze!

Meg is mondta nemsokára Jancsi apja a menyecskének:

— Ha magad is látod, hogy úgy sincs esze, hát csak eredj te szépen haza. Egy bolond ember nem számít, csak annyit, mintha meghalt volna.

Kirakták szépen a holmiját; amit hozott, el is vihethet, többet aztán mit keresne?!

Hirős Jancsi erre is nevetett bolondul:

— Mondtam úgy-e, hogy azért bolondulok meg, mert a Kun Sárát nem hozták el nekem; folyvást tiltották tőlem. Hát ez meg csak hadd menjen haza!

Az öregek összenéztek: bolond, bolond!

De késő most már minden, a Kun Sára is menyecske, bezzeg nem kellett addig, még elhozhatták volna...

Óh! nem is azért bolondult ám meg — folytatta az apja — mindegy volna ennek már az is! Hanem az Isten csak rávetette. Óh az a Nagyhatalmu, de meg is látogatott a balkezével!...

Jancsíról pedig még az eső sem moshatta volna le a bolond nevet. Rákezdtek, rajta veszett.

Még maga is tódította éretlen tréfáival.

— Van-e még egy ilyen Hirős Jancsi a világon, mint én vagyok? Nincs! Ilyent csak egyet teremtett az Isten!

Ödöngött itt-ott az emberek közt, hagyta esztendőszám munka nélkül »lóggérozni.« Dehogy erőltetnek dologra egy eszelőst! Csak úgy ellenkeztek vele:

— Hej Jancsi, hát a te fejedben mikor virrad meg már?!

A gyerekek meg seregestül kísérgették az utcán, szinte szerették, mert nem bántott senkit, csak komédiázott velük!

De egy tavaszi estén csak hiányzott ám az apró gyerekek csapatjából a Kun Sára kis fia. Eltűnt nyom nélkül és nem is került elő majd egy héttig; halálra ijesztve az anyját.

Végre is a csendőrök akadtak rá a drávaparti cserjés egyik odvas fájában. Ott tanýázott a gyerek nagy kedélyesen Hirős Jancsival, a ki elmulatatta kedvére, játszadozott vele, csak néha hagyta ott az odvas fába bujlatva, még ő a közeli legelőről egy-egy libát kerített s pirosra sütötte az ágbogból rakott tűznél.

— Hadd élvezze magát a gyerek ebben a jó időben — mondta — úgy is eleget lehet otthon.

— De nem addig van az — mondták a csendőrök s megkötözve hajtották a laktanyára, hol aztán elbántak vele embertelenül. A bolonddal csak úgy kell bánni, mint egy állattal — azt mondták — itt csak az ütleg használható. De ugyan ki is gondolta volna, hogy még ilyesmire vetemedik.

Végre kieresztették Jancsit, de összetörve, csak néhány kegyes asszony »pilállása« tartotta meg benne az életet.

Hanem ettől kezdve azt vette a fejébe, hogy semmiféle kaputos embert nem érdemes másként tisztelni, csak »te«-nek.

— Mind ellensége az a jóra való embernek — mondogatta — de kerülöm is őket, a mennyről csak látom.

Ehez még egy másik furcsa gondolat is járult, valami vagyonszerzésfélén törte a fejét s nem restelt ezért eljárni faluról falura kéregetni s pénzre szeretne volna váltani az utolsó falat kenyert is.

— Valamit szeretnék venni — beszélt — és senki pénzt nem ad.

Énekelt aztán zsoltárokat a házak ajtajában, dalolt is, ha jobb hangulatu fiatalságra akadt. Dalolt sirva, nevetve, s furulyázott, ha kedve tartotta.

— Harminckét banda van ebben a furulyában, — mondta — mert ennyi szép nőt még egyikből sem fujtak ki.

— Bolond szegény — sóhajtottak utána.

De a pénzszerzéssel így nem sokra jutott, pedig Sónád, a falu pennaforogató paraszt embere is, segítette dolgában.

— Sónád komám! — szölitotta Jancsi — ird le nekem ezt az egypár nőt! és éneket papirosra, legalább ha vidékhelyen nézem a papirokat, azt tudják, hogy irástudó vagyok s mindjárt bővebb kézzel adogatnak.

Egy furkósbottal és az irással ott is volt Jancsi mindenütt, hol embertömegre akadt.

Vásár, laeladás, licitáció, neki mindegy, csak gyűjthessen valamit s azt a néhány krajcárt, mit így kapogatót, gondosan elrejtette valahol.

Egy vásár alkalmával valamiképp belekontraktódott a szolgabíró dolgába, az aztán hamarosan megverette.

Hirős Jancsi nem szólt egyet sem, de legközelebb, mikor bement a község házára, odatolakodott s megszölitotta:

— Te német! ha te becsületes magyar ember volnál, nem engedted volna, hogy a te járásodbeli embert idegen zsandárok megverjenek. De nem vagy az, ezt én mondom neked!

A jelenlevők kérve kérték a szolgabíró, hogy ne vegye figyelembe, hisz bolond, eszelős,

Egyszer aztán csak mást gondolt Jancsi, nem fizeti ki magát ez az örökös csavargás — azt mondta — jobb beállók az ispánhoz jószáglátónak — és másnap be is ajánlotta magát.

— Mi fizetést kérsz Jancsi? kérdezte az ispán.

— Nem sokat, gyerek — felelt Jancsi — csak majd adsz úgy gondolomra néhány krajcárt, meg a Kun Sárától veszel egy öltözet ruhát abból, ami az uráé volt, úgy is mit csinál vele özvegyiségében.

És dacára annak, hogy az ispánt folyton »gyerekek« szölitotta, az alkut megkötötték.

Többen aztán boszantották Jancsit:

— Jó bolond vagy te, hogy csak úgy potyára szolgálatsz, csak bár sok ilyen jó bolond volna!

— Jobb bolond a gyerek, hogy engem magánál tart a bolondságomért, — felelt Jancsi.

Ugy megszokták, hogy utóbb egész udvari bolond szerepet juttattak neki. Ha vendég jött a házhoz, az nem késett beszédbe eredni vele, mert megnevetetett mindenkit.

Mikor a kocsis elment a háztól, ezt a tisztet is el akarta vállalni erővel.

— De majd tudsz-e a lovakra vigyázni, ha majd a városba megyek — tudakolta a gazda.

— Elhiszem, hogy tudok, csak bizd reám, gyerek — szölit Jancsi.

— Hanem aztán ne szólíts ám gyerekeknek.

— Pedig nem érdemelsz mást, hisz sokkal gyöngébb vagy, mint én.

— De majd lesz-e elég eszed?

— Én értem sohse félj! inkább csak magadért.

A vendéglőben aztán alighogy a lovakat kifogta, ment egyenesen az urak ebédlőjébe.

— Kocsmáros! egy frakli pálinkát — kiáltotta.

— Mit akarsz itt Jancsi? eredj a kocsisokhoz — pirongatta a gazda.

— Ne félj, tudom én, mi az emberség — szölit Jancsi — sohse szégyeld magadat miattam ezek előtt a »nyápic« németek előtt — itt megvetőleg mutatott a tisztekre.

— Ne haragudjanak, kérem — mondta az ispán — mert eszelős, valóságos félkegyelmű.

Erre aztán kötödni kezdtek vele, de ő egész komázva beszélt velök, sőt azt is megkockáztatta, hogy: némöt! hoci egy pipadohányt.

Egyik tiszt valami pálcikával a vállára csapott: Hej! tudod-e, hogy aki kutyával játszik, pálcá legyen a kezében?!

— Épen ezért van nálam is — felelt Jancsi — s ostorával jót suhintott a levegőbe.

Aztán elővette a harminckét bandát s furulyázott nekik össze-vissza, de persze csak pénzért.

Utóbb már annyira vitte, hogy otthon is a vendégektől csak ezüstpénzt fogadott el, de soha senki sem tudta, hova teszi. Ha kérdezték, mindig mást beszélt és komédiázott.

Egyszer úgy farsang elején kora reggel kettőt szakgattak a nagy haranggal s ettől a harangkongástól egészen megkomolyodott Jancsi.

A hitese felesége hunyta le szemeit sok esztendei szomorkodás után.

Akkor nap Jancsi nem szólt egy árva szót sem. A ruhát, mely a Kun Sára uráé volt, a hó alá vette és elhagyta a házat. — Soha nem volt még rajta ez a ruha.

Másnap úgy virradat felé megzörgette az ispán ablakát.

— Gyerek! kejj föl! mert akkora hó esett, hogy az istállót rudakkal kell megkeresni a hó alatt, én ilyen időben nem szolgálhatlak tovább, ha tetszik, hányd el a havat magad.

— No most csakugyan végkép megbolondult — gondolta az ispán.

Pár héttig nem látták aztán a faluban, de mikor a Kun Sára lányának a lakodalmát akarták tartani, abban az időtájban csak megkerült, de nem volt kedve tréfálózni, roppant zárkózottnak látszott.

— Szegény, talán busul a felesége után, mégis csak van egy kis szive. Így találgatták a baját.

A lakodalom előtt néhány nappal eltűnt; azt mondta, Rácországba megy s egyik este csakugyan onnét jött át a röpülön, még pedig abban a ruhában, melyet évekig őrizgetett, egy kis pakkot szorongatva a kezében, kalapját szemére húzva, nagy óvatosan ballagott föl, mintegy lopózva, a Kun Sára udvarán s kileste, mikor üres a ház, mert tudta, hogy ott most mindenki a lakodalom előkészületével van elfoglalva és akkor beosont a szobába.

Mikor Sára asszony benyitja az ajtót, ijedtében majd hátra esik; egy férfit lát a pislogó »világnál« az asztalra borulva ülni.

— Szent Isten! ki van itt? kiáltotta.

— Sára, ne félj, egy szempillantásig sem! én vagyok, én — mondta Jancsi s könnyörögve tekintett rá.

— Mit akarsz tőlem? Mit akarsz itt, te Isten csodája! Eredj!

— Ne haragudjál, Sára; csillapodjál! nem akarok én semmit, semmit, csak a lányodnak hoztam egy kis ajándékot. Fogadd el, ha van egy kis lelked; ez mindenem, mit nyomorult életemben összekuporgattam. De hát mit gondolsz, kinek adnám inkább, mint neked, vagy a tulajdon gyerekeknek?

Ezzel egy zacskó pénzt öntött az asztalra, mellé egy selyemkendőt, egy selyemkötényt.

— A nagy istenért, mit csináltál — kiabált Sára — hol vetted ezt, úgy-e bizony lop-tad?! Jaj dehogy fogadnám én el egy eszelőstől, Isten őrizzen, menten! csak hagyj itt, csak hagyj itt!...

— Kun Sára csöndesedjél! csak egy pillanatra nézz rám, ösmersz-e? én vagyok a Hirős János, de nem a bolond, hanem az a

másik, tudod, aki nélküled élni sem tudott úgy, mint emberhez illő.

Sára sirt: ah mennyire félrebeszél! . . .

— Nem, nem vagyok bolond, nyisd ki szemeidet és láss!

— Sára higgy szómnak, ami voltam, azt csak azért tettem, mert kezeim le voltak kötve, lekötötték nagy fiatalságomban s szabadulni akartam.

Sára szörnyűködve, sirva kiabált beszédébe:

— Én Istenem, én édes Istenem!

János folytatta:

— De most megszabadultam. Ne vedd zokon Sára beszédemet, hogy ezt mondom: emlékezzél gyöngé korunkra! De most már ugy-e késő minden; jaj Sára késő, késő.

— Bolond, bolond, most még százszor bolondabb, mint ezelőtt. Mit akar tőlem! mit kísért örökké a félkegyelmű — kiabált az asszony.

— Mit? semmit — szólt mély hangon Hirős János — ha nem hiszel szemeidnek, tulajdon füleidnek, akkor semmit, semmit!

— Csak egyre kérlek, Sára! ha nem ömersz el engem senkinek, nem bánom, csak hidd el fiatalságom nagy bűjének okát, az Isten is úgy áldjon meg, ha nem hiszed.

Erre Sára még inkább kiabált; segítség, segítség, a bolond ismét engem háborgat, most már tisztára meg van zavarodva, úgy beszél hozzám, mint tizenhét esztendőskoromban.

Az ajtóra, ablakra jöttek az emberek, amint hallották Sára jajveszékését.

— Le kell fogni, le kell fogni!

— Ni-ni, a bolond Jancsi — mondták — a bolond, a bolond.

— Az, az, a bolond — kezdett kiabálni Jancsi és nevetett bolondul, mint már régen — én bolond vagyok, az is voltam egész hitvány életemben, teljesen bolond!

És belsejében úgy sirt valami, a szive, a lelke majd megszakadt, fájt kinosan az utolsó porcikája is. És futott neki a mezőségnek, egyre mondván: én bolond, én bolond . . .

Mire ismét beszéltek vele, újra csak tréfált, mókázott az emberekkel, de sokszor könyezve.

Ez is csak vele jár a bolondsággal — mondták — szegény, szegény! aranyos volna neki a halál és nem tekint rá a jóságos Isten!

Bartha Mariska.

Ernesztin emlékezete.

Ezernyi gondban, tört remények romján
Kifáradt lelkem, újra végy erőt!
Repülj emlékezetnek fúrge szárnyán
S meséld: mit éltél sok-sok év előtt?!

Rég volt ugy-e? De él szívembe' képe:
Ki egykoron — hajh! — mindenem vala,
Kihez szólott — az ifjukorba lépve —
Igaz lelkemnek első üdv-dala . . .!

Csalódott lelke bánatos szemével
A multba' látszott gyakran járni még . . .
Borus kedélye csak ritkán derült fel:
Ha félve, lopva rátekingeték . . .

Szerettem-e?! Szédültem, őt ha láttam . . .
Szent áhitattal mindig bámulám . . .
Soh'sem merék szemébe nézni bátran . . .
Némán merengve bűvölő szaván . . .

Kezét ha nyújtá: elfogyott erőmmel
Alig bírák kissé érinteni,
Stemplomba hogyha ment lehajtott fővel,
Kérdém: Ki lesz ott ily félisteni . . .?!

Nagy, tiszta, égi, jó, fenkölt szívével
Nemesíté — úgy érzém — szívem.
S eszményimet hogy por ma sem fődé el,
Hiszem: neki köszönhetem hiven . . .

Nagy, kék szemében fájdalomnak fátyla
Takargatá el érzeményeit . . .
S ha néha-nap mosolyga, hittem: hátha
Feledni kezdi szenvedéseit . . .?

Holló-haját egyszer remegve, félve
Megcsókolám . . . ő megfenyegetett . . .
Üzött a vágy: borulni esdve térdre . . .
De nem merém . . . Elfordult . . . szenvedett . . .

Beteg lett! Féltünk: vésze megrohanja . . .
Reményt siettünk önteni belé
S rajongva csüngtünk rajta én s jó anyja.
Ki könyek közt nem egyszer ölelé . . .

Utaznom kelle . . . Tántorogva mentem
El ágya mellől . . . Ám remélve még:
Megtartja őt nekünk, nem lesz kegyetlen,
A szenvedőkre is mosolygó Ég!

Türelmetlen, növekvő aggódással
Lesém a gondos anya levelét:
Ah semmi jó! — S egy más leány sirással
Kitárta nekem — bár nem kért — szívét . . .

Szívem kinozta kétszeres keserve:
A szeretett beteg ott senyed el . . .
Mig itt váratlan, égve és epedve,
Hiába kér egy szerető kebel . . .

Egy szép nap végre jött remény sugára
— Tikkadt lelkemre égi manna hullt! —
Oh hála Égnek! (Gondolék imára . . .!)
S boldog valék kimondhatatlanul . . .

Repültem is pár napra rá feléje,
Hogy mit teszek, el is határozám;
Bevallva szóval, mit szem rég beszélé:
Szeretlek! Drága lélek! Légy arám!!

Megérkezém. Hozzá, hozzá siettem . . .
Kitárva minden . . . Nincs benn senki sem . . .
A kertbe le! Ott lesznek mind a ketten!
S ott jajgat anyja nagy keservesen . . .

»Tegnaptemettük!« Szólt zokogva, sirva . . .
Kővé meredtem . . .! percre érzém —
Rohantam aztán — s esve le a sirra:
Örült panaszszal oh de könyezém . . .!

Azóta? Tízet, huszat is szerettem . . .
S szerettem egyet! Szűm bár hamvadott . . .
De most is fájó, mély titok előttem:
Szeretél-e, feledhetlen halott . . .!!

Végh Lajos.

A hadnagy úr krisztkindlije.

(C. Crome Schweining.)

»— Tehát kérj szabadságot és jér öreg nagybátyádhoz! Házam az ünnepekre nem lesz tele vendégekkel, te, a legkedvesebb, egyedüli vendégem leszel. Ha pedig a karácsony azzal fog meglepni, amit sovárogova remélek, — akkor, öcsém, fölötte boldog lesz

Öreg nagybátyád.

Baranyi Jani huszárhadnagy elolvasta a levelet és gondolkodva összehajtottta azt.

— Természetes, hogy elmegyek! Még pedig már holnap. Szabadságot biztosan kapok, hisz az ezredparancsnokom irántam, de még inkább nagybátyám iránt jóindulattal viseltetik. Különben is hova mennék a karácsonyi ünnepekre, mint ő hozzá? Jó szüleim halála után nem ő volt-e édes atyám; gyengéd, gondoskodó, felette gondoskodó annyi viharos éven át?! Tehát elutazom hozzá! Vajjon mit akarhat meglepetésével? De minek is töröm rajt' a fejemet — bizonyára megint valami pompás ajándék!

Este már meg volt a szabadság s másnap reggel fölült a vonatra, amely villámgyorsasággal vitte őt ama nagyobb vidéki városba, hol nagybátyja, nyugalmazott őrnagy és földbirtokos, a télen át lakott.

A vonat megállt. A túlsufolt kocsiából csak úgy özönlöttek az utasok. A tarka tömkelegből kiválva Jani megállt egy pillanatra és szemügyre vette a tarkán gomolygó képet. E pillanatban tekintete egy kokett, skót utazósapkás, fiatal, karcsu hölgyre esett, aki valakit keresve körültekintett s hirtelen ez udvarias szavakkal lépett hadnagyunkhoz: »Bocsánatot kérek alkalmatlankodásomért! De idegen vagyok itt. Valószínűleg nem vártak ezzel a vonattal: Hol van a pályaudvar kijárata?«

A megszólítottat ép úgy meglepte a fiatal hölgy szépsége, mint az a háttározott nyíltság, melylyel az a kérdést intézte hozzá. Jani udvarias tisztelgés után válaszolt neki, megkockáztatva azt a kérdést, vajjon ő — ismerős lévén a városban — nem lehetne-e továbbra is szolgálatára?

— Óh, köszönöm! Már el tudok igazodni. Köszönöm szépen!

És ezzel a fiatal hölgy eltűnt a tolongásban.

A huszártiszt csak bámult utána. Észre se vette, hogy egy arra siető hordár jó erősen meglökte őt. Az üde, szép arc azzal a sötétfürtű hajjal és a csillogó fekete szemekkel még mindig előtte állt és már-már azon a ponton volt, hogy utána siessen, midőn feleszmélt: »Jani, hisz ez bolondság; már megint valami bolondságot akarsz elkövetni? Szépen itt maradsz, ez a jelszó!«

Negyed órára rá Jani nagybátyjának meghitt dolgozó szobájában ült. A nagybácsi összekulcsolt kezekkel s oly végtelen örömmel tekintett arra a csinos

arcra, mintha csak ő volna az édes apja ennek a derék, kedves huszárkamasznak.

— Hát még mindig nincs kedved levetni azt a zsinóros atillát? kérdezte az öreg úr, midőn már a szokásos üdvözléseken túl voltak.

— Ugyan mit húznék föl helyette bácsikám?

— A földesuri bekecset, öcsém! Még mindig nem akarsz ráállni? Pedig tudod, hogy Darna, a régi nemesi birtok reád száll. Asszonyt keresel, elveszed, bucsut mondasz a katonaságnak, kiugrasz, mi?

— Ej, bácsikám, igazán gyorsabban repülsz, mint mi huszárok!

— Csak nem vagy tán titkos jegyese valakinek? — kiáltott hirtelen az öreg úr meghökkenve.

— Isten ments!

— No annál jobb! Te, hallgass csak ide. A mai karácsonyestén nem leszünk ám csak kettesben, hanem harmadmagunkkal. Érted?

— Hogy érteném?

Az öreg úr megvakarta füle tövét és ravasz arcot vágott.

— Egy hölgyet is meghívtam, érte? Még pedig külföldit. Angolországból jön, még pedig ma.

— Angol hölgyet? Bácsikám, ez nem valami csinos meglepetés!

— Várj csak, te kotnyeles, hallgass ide!

A hadnagy felette közönyös arcot vágott, mialatt nagybátyja beszélt.

— Amint tudod, mielőtt a birtokomat örököltem, nem valami vagyonos tiszta voltam. Nekem is voltak bolond éveim, mert, a mint a te korodban voltam, magával ragadt a játék démona. Egy este »vis-à-vis du rein« álltam. Egy más napon meg pár ezer forintot fizettem ki s nem maradt egy fityingem sem.

Csak a pisztoly volt hátra. Rendeztem ügyeim és ép mikor el akartam osonni az életből, kopogtak ajtómon s egy ifjúkori kereskedő-barátom lépett be, a kivel a baráti viszonyt még fönntartottam.

Kicsavarta kezemből a pisztolyt és fakgatni kezdett. Kelletlenül válaszoltam fakgatásaira.

A mint tisztába jött helyzetemmel, egész vagyonomat fölajánlotta megmentésemre. Nem akartam elfogadni, mire barátságunk megszakításával fenyegetett.

Abban a reményben, hogy a reám szálló örökségből egyszer leróhatom tartozásomat jóltevő barátom irányában, elfogadtam ezt az áldozatot.

Egyszerre csak hosszú ideig nem hallottam róla semmit, míg csak leányától levelet nem kaptam, a melyben közölte velem atya halálát. A levél fölköltötte érdeklődésemet írója iránt; tudakozódnival kezdtem utána: szegénynek nem volt semmije s fényes tehetségét mint nevelő értékesítette. Levelezésbe bocsátkoztam vele s tényleg az ő leánya volt. Most végre leróhattam hálámat elhalt barátom irányában. Meghívtam

Helént magamhoz, megígérve, hogy leányomul fogadom őt. Beleegyezett — ma kell megjönnie, így leszünk tehát a mai karácsonyestén harmadmagunkkal!

Jani szinte akaratlanul egyre csak hallgatott.

Öreg nagybátyjának meghatottsága megindította őt. Feléje nyújtotta kezét.

— Mint mindig — úgy most is helyesen cselekedtél! — mondta Jani szívből.

— Öcsém! — kiáltott az öreg — e szavakkal oly karácsonyi ajándékot szerezte nekem, a melyben még soha sem volt részem!

Egy inas mutatkozott az ajtóban és jelentette, hogy egy hölgy érkezett a házhoz s a háziúr után tudakozódott s ezzel átnyújtotta névjegyét.

— Helén! Valóban azt hittem, hogy majd csak az esti vonattal fog megérkezni. Mindjárt megyek!

És sietve követte az inast.

Jani átment szobájába. A tűz égett a kandallóban; kitűnő cigaretták hevertek a kis szivarállványon s egy pár hirlap, illusztrált folyóirat feküdt az asztalon. Jani belevetette magát egy hintaszékbe, dohányzott és gondolkodott. Lassanként elszenderült. Álmában megjelent előtte az az utazó idegen, ki a pályaudvaron utbaigazitást kért tőle. Hallotta, amint fölnyilott az ajtó és látta gyönyörű szép házi köntösben belépni őt. — Látta, a mint föléje hajolt és halk sikoltás után eltűnt.

Ezt látta és hallotta álmában, a melyből csak akkor ébredt fel, midőn már esti szürkelet töltötte be a szobát.

A szalonba akart menni, azonban zárt ajtóra talált. Odabent női ruha suhogott és kopogtatására nagybátyjának szava hangzott: Várj csak, öcsém, még egy negyedórát, akkor bejöhetsz! Ez az idő is eltelt s Jani végre ott állt a drága ajándékokkal telt asztal előtt. Tekintete csak szórakozottan röpi át rajta, hogy annál inkább belemerülhessen az ifjú hölgy bájos arcának szemléletébe, kit nagybátyja mosolyogva mutatott be neki. E hölgy a pályaudvarbeli idegen volt.

— Oh, mi már régi ismerősök vagyunk, nemde, hadnagy úr?

Mily kedvesen hangzottak szavai, mily előkelően, mily bátran állt előtte! Jani szavakat keresgélt, de csak frázisokat talált. A nagybácsi meg csak állt és dörzsölte kezeit.

Ez volt aztán a karácsonyest! Oly meghitt, a melyet még senki sem ért. Késő volt már. A nagybácsi és Helén már jól aludtak — Jani még ott ült szobájában. Most először verte őt bilincsbe a nyájas nőiség varázsa.

Eljött a karácsony első napja. Helén úgy dolgozott a házban, mintha kiskora óta ott növekedett volna.

Az öreg nagybácsi csak mosolygott, ha öcsésének különös magaviseletét és Helénre csodálattal tapadt tekintetét figyelte és dörzsölte kezeit. Ez volt a szokása, ha valami kedve szerint történt.

Estére a kormányelnökhöz voltak hivatalosak. A bácsi be akarta vezetni Helént a nagy társaságba. Janinak ez épen nem tetszett. Ő jobban szerette volna, ha mint a tegnapi estén hármában összeülnek s Helén szorgalmas ujjait szemlélve leshette volna az ő dalamos szavait. De a nagybácsi meg akarta látogatni az elnök estélyét, mert hozzá volt már szokva ahhoz, hogy jóltevői kívánságát készséggel teljesítse.

Eljött az est. Egyszerű fehér ruha borította Helén karcsú termetét s az egyedüli ékszer, mit viselt, az a gyémánt karperec volt, a melyet atyja ifjúkori barátjától tegnap este kapott ajándékba.

Kétség kívül a toalet nem volt pompás és bizonynyal a legegyszerűbb volt az estélyen, de a bácsi meg az öcscs előtt is úgy tűnt fel, hogy nem is lehet szebbet elképzelni, mint a milyen Helén ez egyszerű ruhában volt, a melyben oly hódítón lépett előtérbe szépsége.

Igy találta ezt az a számos úr is, a kik Helént ezen az estélyen először látták. Az öreg Darnay őrnagy a lehető legelégültebb tekintettel nézte, mint rajongják körül az ő »fogadott leányát« — mert így mutatta be — és hogy Helén mily fesztelenül társalgott.

Kevésbé elégtelen nézte azonban Jani. Ez a nagy figyelem boszantotta őt. Ugy tűnt fel neki, mintha ezáltal jogai meg volnának sértve. A mint e fölött gondolkodott, csak még jobban boszankodott.

Együtt mentek haza. Helén milyen boldog volt, hisz olyan jól mulatott. A hadnagy úr is bizonynyal, hisz Helén egész este alig juthatott hozzá, hogy arcát láthassa. Jani úgy vette észre, mintha bánat volna a hangban, melylyel Helén ezt mondta s szíve örülni kezdett. Haza értek, Helén kedves meghajlás után szobájába vonult vissza s a mint Jani is távozni készült, nagybátyja visszatartotta őt.

— Milyennek találod Helént?

— Angyalinak!

— Nézd csak, Jani, — szólt ekkor habozva az öreg őrnagy és oda lépett a szoba legsötétebb szögletébe, — minél többet gondolok rá, annál szilárdabb bennem az elhatározás, hogy felajánlom Helénnek kezemet!

Ezzel hamiskásan megrántotta szája szélét, de Jani ezt nem vette észre. Soká szótlanul nézett nagybátyjára és lehorogasztotta fejét.

— Elfogadja és te boldog leszel, bácsikám! Jó éjt! Ezzel el akarta hagyni a szobát, de bátyja kedveskedő hangon visszahívta őt.

— Öcsém, jer csak ide! Nézz meg engem és mered-e még egyszer azt mondani, hogy elfogadja ajánlatomat?

— Merem, — mert te a legjobb, a legnemesebb ember vagy, akit ismerek!

— Öcsém! — kiáltott az öreg őrnagy kitörő gyöngédséggel — le az

álarccal! A te számodra szemeltem ki őt, — de hát aztán te szeretnéd-e őt?

— Bácsikám, — mondta Jani hal-
kan — ha ez a virág számomra nyílik,
akkor tudom, hogy a legboldogabb ha-
landó vagyok! — Ezzel megfordult és
szobájába ment. A bácsi pedig oda-
lopódzott Helén ajtajához és kérdezte:
— Ébren vagy-e még gyermekem? —
Igen! — hangzott vissza. — Bemehet-
nék-e még hozzád? — Minden válasz
helyett fölnyílt az ajtó és Helén, aki
még teljesen föl volt öltözködve, meg-
jelent és kérte az őrnagyot, hogy lépjen be.

Mit beszélhettek négy szem között,
azt nem tudom, de azt tudom, hogy
Helén kipirult arccal hallgatta az őrna-
gyot és hogy végre sirva borult ke-
belére.

És még egyet tudok. A hadnagy
ur szabadságát meg kellett hosszabbítani.

— Meg kell házasodnia! — irta
az öreg Jani parancsnokának. És meg
is tette. — Hat hónapra rá lemondott
rangjáról, Helén pedig mint neje ment
vele a darnai nemesi birtokba.

Az őrnagy is velük ment. Együtt
akart lenni gyermekeivel.

Szakács Béla.

A kozmetika köréből.

— Az asszonyok figyelmébe ajánlva. —

Kétféle szépség van, mondja a hi-
res író *Girardin* asszony, az egyik,
amely velünk születik, a másik, melyet
magunkra varázsolunk.

A természet az ő javait nagyon
aránytalanul osztja meg az emberekkel
és sokszor látszólag igazságtalan módon.
A kozmetikának van tehát fentartva, hogy
sokan ennek segítségével hódítsák meg
a számukra zárva tartott birodalmat s
hogy annak eszközeivel ériék el azt,
hogy mások őket szépeknek tartsák.

A kozmetika története egyuttal az
asszony története. Azon művészetek és
iparcikkék története, melyek célját az
képezi, hogy megszépítse az asszonyt,
teljes pontossággal tünteti fel azt a be-
folyást, melyet a szép nem a korra
gyakorolt.

Amióta asszony van a világon,
azóta hiúság is van a világon, a hiúság
pedig alapját képezi a kozmetikának. De
a művészetnek ez az ága itt változás-
nak van alávetve. Rendszerint befolyás-
sal van az az eszménykép, melynek va-
lamely nemzet, vagy nemzedék hódol.
A vadember, aki szereti, ha felesége ri-
kító színekkel festi be arcát, a grönlandi,
aki megvetéssel fordulna el feleségétől,
ha az két orcáját halzsirral nem kenné
be, ép úgy rajong a maga módja sze-
rint az asszonyi szépség után, mint a
civilizált európai. A különbség a kettő
közül csak az, hogy mindegyiknek más-
más fogalma van a szépségről. A kor-
szellem ép úgy kifejezésre jut a divatban,
mint a kozmetikában.

Amíg azonban az eszmények foly-
ton változnak, addig a szépség ápolá-
sának eszközei majdnem, hogy ugyan-
azok maradtak. A kozmetika, mint tudomá-
ny, a legrégebb időktől fogva a mai
napig alig hogy valamit is haladt. A
kozmetika Egyiptomban ringatta bölcső-
jét s itt érte el a tökéletesség legna-
gyobb fokát. A bőr, a száj s a fogak
ápolása mind ismeretes volt a régi Egyp-
tomban. Sőt, hogy a lehelletet illatossá
tegyék, Egyiptom urnői masztiz-ágakat
rágicsáltak. Csak olvassuk el a nemrég
meghalt *Ébers* egyiptomi regényeit s meg
fogunk róla győződni, hogy egy elő-
kelő egyiptomi nő nem kevesebb mű-
vészettel öltözködött, mint egy modern
divathölgy.

A természetes szépség a hellének-
nek volt eszményképe és jellemző az
az adoma, melyet Atheneus Phryne-ről
elmond, ki az összegyűlt néptömeg
előtt tengerbe szállott, melyből mint
Aphrodite jött ki, kinek összes díszét
hullámzó haja képezte. A rómaiak és az
egyiptomiak messze tulszárnyalták a gö-
rögöket a kozmetikában. Homertől kezdve
egész a Perikles utáni korszakig a koz-
metika a görögöknél a fürdőre szorit-
kozott, mely után a testet olajjal és sza-
gos kenőccsel bedörzsölték. Később
azonban, úgy látszik, a parfüm is hódít-
ott. *Strepsides*, az *aristophani* komédiák
hőse, arról panaszkodik, mily nagy meg-
próbáltatás az, ha oly asszonynyal kell
együtt lennie, ki tulságos előszeretettel
van a parfüm irányában.

Virágkorát az ókorban a kozmetika
a római császárság idejében érte el. A
római nő arcát lefekvés előtt az ugyne-
vezett házi álarccal fődte be. Ez egy
pépből állott, melyet kenyér beléből s
tejből, vagy másfajta zsiradékból gyurtak.
Ezt az álarcot reggel olyformán távo-
litották el, hogy azt számártejjel áztat-
ták. Lakomáknál a vendégek fejére il-
latos olajokat öntöttek, még pedig olyan
mennyiségben, hogy az az illető szeme
közé csurgott. (Hja, ilyen a divat!) A
kendőzést nemcsak asszonyok, hanem a
férfiak is kedvelték. *Ovidius* »Ars amandi«
c. munkájában formális utasításokat ad
a kendőzés művészetében. A szerelme-
seknek a többi között azt az utasítást
adja, hogy orcáikat krétával fehérre ken-
jék, mert ez legjobban felel meg azon
színeknek, mely a szerelmes lélek állapotát
visszatükrözteti. A hajnak festését is
nagyon jól ismerték a rómaiak. Nagyon
szerették a hirtelen szőke színt.

Az ó-kori kultura végnapjai a koz-
metikának is megadták a halálos dőfést.
A kereszténység tanai s a barbár népek
szokásai nem kedveztek a kozmetikának.
Egyik sem akart tudni a szépség ész-
szerű ápolásáról. A klasszikai civilizáció,
a renaissance-korszak új lendületet adott
a kozmetikának. Aranykorát Itáliában
ünnepelte. Az olasz nő aranykorát, a test
és a szellem diadalát a cinquecento ko-
rában ülte. Ezen korszak kiváló asszo-
nyai: *Lucrezia Borgia*, *Bianca Gappela*,
Vittoria Colonna és *Renata Ferrara*.

A renaissance-korszak illatszerei
felülmúlták a mai produktumokat. Azt
a csodálatos szőke hajszínt, melyet Ve-
ronese és Talma képein csodálunk, a
velencei nők mesterséges uton készi-
tették elő. Sok türelmet igénylő és fájd-
almat okozó procedurának kellett a
haját alávetni, míg az a bámulatot ger-
jesztő színt megkapta. — A kendőzés
művészete is magas fokon állott s leg-
inkább a ma is divatos szereket hasz-
nálták. Franciaország csak *medici Katalin*
révén ismerkedett meg a kozmetikus
művészettel. *Valois Margit* volt az első
nő Franciaországban, aki haját szőkére
festette.

A roccoco-korszak új irányt adott
a kozmetikának. Ezt legjobban úgy jel-
lemezzük, ha azt mondjuk, hogy ez a
túlajtás korszaka. Abban a korszakban
az asszony hatalmas tulhajtott volt, nem
csoda, hogy a szépités is oly alakot vett,
melyről nem sok jót lehet mondani.
Különösen a szalagok s viaszok játszo-
tak nagy szerepet a ránczok eltüntet-
ésében.

A mi századunk a találmányok
százada. A kozmetikában is a tudomány
ujításokkal szeretné a világot meglepni.
Pedig ma is csak ott vagyunk, a hol a
rég rómaiak és egyiptomiak voltak. Ek-
lektikusok lévén, a jót onnét veszszük,
a honnan lehet. És mivel a modern
asszonynak úgy a jelen, mint a jövő
kor tudományos ismeretei rendelkezésére
állanak, a kozmetika birodalmában tet-
szésök szerint válogathatnak. K. Ö.

Mint a gyermek . . .

Mint a gyermek, ki az imát
Anyja után elsusogja,
Azt sem tudva, hogy kit imád,
Kinek van rá ott fenn gondja:
Ugy voltam a szerelemmel,
A költőnek csupán hittem.
Hogy valót mond, csak sejtettem,
De nem érzett vele szívem.

Olyan sokszor eltűnődtem,
Hogyan támad az az érzet,
Melyről olyan üdvözülten
Bűbájosan elregélnek,
Mi az, a mi égi gyönyör
Egyszer-egyszer, a mig máskor
Ugy elkinoz, úgy meggyötör,
Elrabolva nyugtot, álmot.

S aztán . . . egyszer észrevettem:
Nálam sem úgy van, mint régen;
A mit eddig csak úgy hittem,
Most már én is tudom, érzem.
Ragyogóbb a csillagos ég,
Szebben énekel a madár,
Balzsamosabb, tisztább a lég.
Virágosabb, szebb a határ . . .

S ha felhő van is az égen,
Dalos madár délre szállott,
A dermesztő, sötét télben
Nem nyílnak a virágok,
Ha lelkeket kétség bántja,
Meglépnek a gond és bánat:
Egy szép leány mosolyára
Szívemben új tavasz támad!

Tétsi István.

